

Dostluq və qardaşlığa əsaslanan əlaqələr hərtərəfli inkişafdadır

◆ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə səfəri

COP28UAE

Prezident İlham Əliyev Dubayda Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyan ilə görüşüb

BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 28-ci sessiyası - COP28 çərçivəsində təşkil olunaçaq Dünya İqlim Fəaliyyəti Sammitində iştirak etmək üçün Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 30-da Dubay şəhərində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyan ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 28-ci sessiyası - COP28-ə evsahibliyi etməsi və bu tədbirin yüksək səviyyədə

təşkil olunması münasibətilə Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyana təbriklərini çatdırdı.

Görüşdə Azərbaycan ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında dostluq və qardaşlığa əsaslanan əlaqələrin hərtərəfli inkişafından məmnunluq ifadə olundu.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətinin sərmayəsi ilə 230 MVt gücündə Qaradağ Günəş-Elektrik Stansiyasının təsis edilməsi və onun açılış mərasimində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin 4 nazirinin iştirakı ölkələrimiz arasında qardaşlığın bariz nümunəsi kimi qiymətləndirildi. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan tərəfdaşlarla imzalanmış sazişlərə uyğun olaraq bərpaulunan enerjinin 10 qiqavata çatdırılacağı vurğulandı.

Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında yaradılmış birgə investisiya fondunun əhəmiyyəti qeyd

edildi, bunun iqtisadi-ticarəti əlaqələrimiz və qarşılıqlı sərmayə sahəsində əməkdaşlığın inkişafına mühüm töhfə verəcəyi bildirildi.

SOCAR ilə Əbu-Dabi Milli Neft Şirkəti - ADNOC arasında uğurlu əməkdaşlığın və birgə layihələrdə iştirakın əhəmiyyəti vurğulandı.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "AD Ports Group" şirkətinin Azərbaycan ilə limanlararası, gəmiçilik, nəqliyyat, logistika sahələrində əməkdaşlıq məsələlərinə toxunuldu, Orta dəhliz istiqamətində nəqliyyat-logistika sahəsində tərəfdaşlığın böyük perspektivlərinin olduğu qeyd edildi.

Dövlətimizin başçısı Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidentini Azərbaycana səfərə dəvət etdi. Dəvət məmnunluqla qəbul olundu.

Görüşdə regional məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparıldı.

Erməni xülyası, Qərb riyakarlığı və Azərbaycan həqiqətləri

Azərbaycanın ən böyük həqiqəti onun yaratdığı bugünkü reallıqlardır.

O reallıqların bir qismi İlham Əliyevin sərkərdəliyi ilə 44 günlük Zəfər müharibəsinin nəticəsində baş vermişdir:

* Azərbaycan otuzillik işğaldan sonra öz torpaqlarını erməni işğalçılarından azad etdi!

* Azərbaycan ərazi bütövlüyünün bərpasına nail oldu!

* Azərbaycan suverenliyini və Konstitusiyaya əsaslarını da təmin etdi!

* Ən nəhayət, separatizmin yuvası sayılan Xankəndidə və bütün Qarabağ ərazisində dövlət bayrağını ucaldı!

İkinci mühüm reallıq Azərbaycanın iqtisadi və hərbi qüdrəti ilə bağlıdır.

Ölkəmiz 2024-cü ilə yenə tarixinin ən yüksək büdcəsi - bu ildəkindən 139 milyon manat çox olan 36 milyard 763 milyonluq büdcə ilə gedir.

Bu həm də Cənubi Qafqazın ən böyük büdcəsidir.

Ənənəvi müqayisə aparsaq, Azərbaycanın yeni büdcəsi Ermənistanın gələnlə bərabər büdcəsinə:

* bütövlükdə 3,5 dəfə;

* hərbə ayırdığı vəsaitdən 2,1 dəfə;

* sosial sahəyə nəzərdə tutulan xərclərdən isə 1,5 dəfə artıqdır!

Bir daha vurğulayırıq: Azərbaycanın dövlət büdcəsi düşmən dövlətin büdcəsindən faizlərlə deyil, dəfələrlə yüksəkdir.

"İLHAM ƏLİYEV bizə cənnəti qaytardı"

Qədim elin yeni sakinləri - zabuxlular doğma yurda qayıdışın sevincini yaşayırlar

Yolumuz Şərqi Zəngəzura, Böyük qayıdışın rəmzi, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan quruculuq və abadlıq işlərinin simvolu hesab ediləcək qədər möhtəşəm görünən Laçınadır...

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun gücü, Azərbaycan Prezidentinin uğurlu siyasəti

və dəmir iradəsi sayəsində düşmən əsarətindən xilas edilən Laçının azadlığa qovuşduğu gün illərlə yurd həsrəti çəkib, doğma yurdlarına qayıdan insanların sevincini bölməyin, xoşbəxtliyini görməyin bir ayrı gözəlliyi var...

Prinsipial mövqe, qətiyyətli siyasət

Azərbaycan bütün böhtançı və riyakar davranışları adekvat şəkildə cavablandırır

8

ABŞ-nin etiraf zəngi

Görünür, ABŞ erməni lobbisinin təsiri altında qeyri-obyektiv mövqe nümayiş etdirərək Azərbaycana təzyiç göstərmək istəyinin fiaskoya uğradığını başa düşdü. Müstəqil dövlət olaraq öz siyasətini heç kimin diktəsi ilə müəyyən etmədiyini görə Azərbaycanın ABŞ-nin həm Konqres, həm də Dövlət Departamenti səviyyəsində sərgilədiyi anti-Azərbaycan mövqeyini adekvat cavablandırması bu ölkəyə dərs oldu.

8

Qərb ölkələrinin grant tələsi üzərində qurduğu xəyallar reallaşmayacaq

Ermənistan üzərində qazandığımız qələbədə məyus olan ABŞ və Qərb ölkələri bunun əvəzini grant adı ilə ölkəmizdə müxtəlif təxribatlar törətməklə çıxmağa çalışırlar. Ölkədə gedən siyasi proseslərə təsir göstərmək, onu öz maraqları istiqamətinə yönəltmək üçün yenə də çirkli grantlardan istifadə edirlər. Qərb təsisatları maraqlarına cavab verən siyasi təşkilatları onların üzərindən siyasi prosesləri maliyyələşdirmək üçün illər öncə müəyyən mexanizmlər qurmuşdular. Azərbaycan dövləti 2000-ci illərdən etibarən təhlükəsizlik məqsədilə bu mexanizmləri işfə edərək onun aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlər gördü. Milli donor institutlarını yaratmaqla QHT və KİV-i xarici ölkələrin maliyyə asılılığından qurtardı. Amma indi bəlli olur ki, Azərbaycan dövləti ehtiyat tədbirləri gördüyü kimi, "grant şəkəsi" də sakit oturmuyub.

8

Hayastan ağır tənəzzül yaşayır

Ermənilərin sosial vəziyyəti daha da ağırlaşaraq ifrat yoxsulluq həddinə çatır

9

Tifaqlar niyə dağılır?

Cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində Azərbaycanda 39 134 nikah və 16 226 boşanma halları qeydə alınıb. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1 000 nəfərinə nikahların sayı azalaraq 6-dan 5,1-ə düşüb, boşanmaların sayı isə 1,6-dan 2,1-ə qədər artıb.

Ta qədimdən ölkəmizdə ailə dəyərləri üstün tutulub, tarixən formalaşaraq hazırkı günümüzdə qədr ötürülüb. O da təsadüfi deyil ki, Azərbaycan ailəsi hər zaman dünyada ən yaxşı ailə modellərindən biri sayılıb.

11

Ağ Evin astar üzü

Əslində ABŞ-nin nə istədiyini anlamaq çətin deyil. Bu ölkə dünya hökmranlığını təmin etmək üçün daim Yer kürəsinin müxtəlif yerlərində müharibə ocaqları yaradaraq oranı təsir altında saxlayır və münafiqin həll olunmaması üçün əlindən gələni edir. Fələstin-İsrail probleminin həll olunmaması da Amerikanın apardığı siyasətdən qaynaqlanır. ABŞ vaxtilə Yaxın Şərqi güclü ərəb ölkəsi olan İraqı və onun "söz"ə baxmayan rəhbəri Səddam Hüseyni yıxmaq üçün 1,5 milyon günahsız insanın ölümünə səbəb oldu. Deyirdilər ki, bu ölkənin beynəlxalq səviyyədə qadağan olunmuş kimyəvi silahı var. Lakin tapmadılar. Dedilər ki, səhv etmişik. Demək ki, kimyəvi silah söhbəti boş bəyanat idi, əsas məsələ İraqın zəngin neft və qaz yataqlarına əl qoymaq idi. Elə götürək Şimali Afrikanın inkişaf etmiş, əhalisinin sosial rifahının yüksək olduğu Liviyanı. Bu ölkəni iki yerə bölüb əhalisini səfil vəziyyətinə salanda bəyan etdilər ki, diktator Qəddafini yıxıb ölkəyə demokratiya gətirəcəklər. İndi bu ölkədə nə demokratiya var, nə də övvolki sosial rifah.

8

İqtisadi Şuranın və İnvestisiya Holdinginin Müşahidə Şurasının birgə iclası

Noyabrın 29-da Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurasının və Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin (AİH) Müşahidə Şurasının birgə iclası keçirilib.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun sədrliyi ilə keçirilən birgə iclasın gündəliyində AİH-nin idarət-

məsinə verilmiş Portfel şirkətlərinin 2023-cü ilin 9 ayının yekunları üzrə Fəaliyyət Hesabatı, o cümlədən maliyyə, kommersiya, investisiya və əməliyyat göstəricilərinə dair əsas nəticələr, "Azərbaycan Hava Yolları" və "Azərbaycan Demir Yolları" QSC-lərin bəzi öhdəliklərinin tənzimlənməsinə dair təkliflər, sığorta və rabitə sektoruna bağlı cari məsələlər ətrafında müzakirə olunub.

İclasda rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyevin və Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin Baş icraçı direktoru Ruslan Əlixanovun məruzələri dinlənilib. İclasın yekununda İqtisadi Şuranın üzvlərinin rəy və təklifləri nəzərə alınmaqla müzakirə olunan məsələlər barədə qərarlar qəbul olunub, Maliyyə və Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat nazirliklərinə, Mərkəzi Banka və AİH-nin İdarə Heyətinə müvafiq tapşırıqlar verilib.

Azərbaycan və Ermənistan delimitasiya üzrə komissiyasının Əsasnaməsini hazırlayacaqlar

Noyabrın 30-da Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev və Ermənistan Respublikasının Baş nazirinin müavini Mher Qriqoryanın sədrliyi altında Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyasının beşinci görüşü keçirilib.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, tərəflər delimitasiya məsələlərinin müzakirəsini davam etdirib, bir sıra təşkilatı və prosedural məsələləri nəzərdən keçiriblər.

Tərəflər Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin

delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyasının birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamə layihəsinin razılaşdırılması üzrə işin başlanılması barədə sövdələşiblər, həmçinin komissiyaların görüşlərinin keçirilməsinin intensivləşdirilməsinə dair razılığa gəliblər.

Eyni zamanda Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyasının birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamə layihəsinin razılaşdırılması üzrə işin başlanılması barədə sövdələşiblər, həmçinin komissiyaların görüşlərinin keçirilməsinin intensivləşdirilməsinə dair razılığa gəliblər.

Tərəflər həmçinin komissiyaların növbəti görüşünün keçirilməsinin tarixi və yerini işçi qaydada müəyyən etmək barədə razılığa gəliblər.

Ceyhun Bayramov İsveçrəli həmkarını sülh danışıqlarının perspektivləri barədə məlumatlandırır

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov noyabrın 30-da ATƏT Nazirlər Şurasının 30-cu iclası çərçivəsində İsveçrə Konfederasiyasının federal xarici işlər naziri İqnasio Kassis ilə görüşüb.

XİN-in Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə iki ölkə arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivləri və regional vəziyyət müzakirə edilib.

Nazir həmkarını postmünaqişə dövründə reallıqlar, Azərbaycan və Ermənistan arasında nor-

mallaşma və iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin hazırlanması üzrə danışıqlar prosesinin perspektivləri barədə ətraflı məlumatlandırılıb.

Vurgulanıb ki, Azərbaycan bölgədə sülhün alternativinin olmadığını, Ermənistan tərəfinin

təxribatçı addımlardan çəkinməsinə ümidvardır.

Görüşdə həmçinin iki ölkə arasında gündəlikdə duran digər aktual və qarşılıqlı maraq kəş edən regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

ATƏT PA-nın prezidentinə sülh sazişinin imzalanması ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyi çatdırılıb

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 30-cu iclasında iştirakı çərçivəsində noyabrın 30-da ATƏT Parlament Assambleyasının prezidenti Pia Kauma ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə ATƏT Parlament Assambleyası çərçivəsində Azərbaycanla əməkdaşlıq perspektivləri və gündəlikdə duran əsas məsələlər, bölgədəki cari vəziyyət, Azərbaycan-Ermənistan arasında normallaşma prosesinə ATƏT Parlament Assambleyasının mümkün töhfələri ətrafında müzakirələr aparılıb. Parlamentlərarası dialoqun, qarşılıqlı səfərlərin və ATƏT PA çərçivəsində görüşlərin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Görüşdə nazir Ceyhun Bayramov bu gün bölgədə yaranmış yeni reallıqlardan söz açıb, Azərbaycan

nın Qarabağ bölgəsində antiterror tədbirlərinə gətirən səbəblər barədə məlumat verib.

Görüşdə həmçinin sülh sazişinin imzalanması ilə bağlı Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşmaya dair ölkəmizin mövqeyi diqqətə çatdırılıb, Ermənistanın bu cür söyləyə zərər vuran addımları və hərbi-siyasi təxribatları diqqətə çatdırılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov Ermənistanın təxribatlarına və prosesləri ləngitmək saylarına baxmayaraq, bölgədə sülh və sabitliyin bərqərar olmasına ölkəmizin sadıqlığını bir daha vurğulayıb.

Ermənistanın törətdiyi mina təhdidləri barədə geniş məlumat verilib.

ATƏT PA-nın iki ölkənin nümayəndə heyətləri arasında etimadın qurulması baxımından səmərəli platforma ola biləcəyi bildirilib.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər regional və beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan və Birləşmiş Krallıq arasında əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə edilib

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov noyabrın 30-da ATƏT Nazirlər Şurasının 30-cu iclası çərçivəsində Birləşmiş Krallığın Müdafiə Nazirliyində silahlı qüvvələr üzrə dövlət naziri Ceyms Hippi ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı Azərbaycan və Birləşmiş Krallıq arasında ikitərəfli və çoxtərəfli çərçivədə əməkdaşlıq müzakirə edilib.

Ölkələr arasında siyasi, iqtisadi, enerji təhlükəsizliyi, qarşılıqlı investisiyalar və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, habelə hazırkı regional vəziyyət əsas müzakirə mövzusu olub.

Görüş zamanı nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Ermənistan arasında postmünaqişə dövründə normallaşma gündəliyi haqqında qarşı tərəfi məlumatlandıraraq, Ermənistanın sülh sazişinin imzalanması prosesində yaratdığı maneələr və Azərbaycanın bu prosesin irəliləməsi üçün atdığı addımlardan söz açıb.

Bundan əlavə, nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan Respublikası tərəfindən 24 saatdan az müddətdə keçirilən antiterror tədbirlərini səciyyələndirən amillər barədə həmsöhbətini məlumatlandırılıb.

Görüş zamanı digər qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər müzakirə edilib.

Azərbaycan "OPEC plus"un 36-cı iclasında təmsil olunub

Energetika naziri Pərviz Şahbazov Neft İxrac edən Ölkələr Təşkilatına (OPEC) üzv və qeyri-üzv ölkələrin nazirlərinin onlayn formatda keçirilən 36-cı iclasında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclasda Braziliyanın 2024-cü ilin yanvarından etibarən "OPEC plus" a qoşulması razılaşdırılıb. Anqola, Konqo və Nigeriyanın gələn il üçün hasilat kvotaları məsələsinə baxılıb. Bu kvotalar 2024-cü ildə gündəlik neft hasilatının Anqolada 1.110 min barel, Konqoda 277 min barel, Nigeriyada isə 1.500 min barel həcmində olmasını nəzərdə tutur. Müzakirələr həmçinin energetika naziri Pərviz

Şahbazov yüksək həmrəylik və rasional tənzimləmə tədbirləri sayəsində 2023-cü ildə global neft bazarındakı vəziyyətin qonaqoşa olduğunu qeyd edib. Nazir OPEC və qeyri-OPEC ölkələrinin bu birliyinə, konsensus əsasında fəaliyyətinin növbəti il üçün də vacibliyini vurğulayaraq neft bazarında davamlı sabitlik naminə qararların qəbulunda yekdilliyi qoruyub saxlamağı tövsiyə edib.

Qeyd edək ki, gələn il üçün Azərbaycanın hasilat kvotası gündəlik 551 min barel təşkil edir.

"OPEC plus"un növbəti görüşü 2024-cü ilin 1 iyun tarixinə təyin olunub.

Azərbaycan XİN-in rəhbəri: "Ermənistanın qarayaxma kampaniyası sülhə xidmət etmir"

"Ermənistan ilə münasibətlərin normallaşdırılması üzrə Azərbaycanın davamlı sülh gündəliyini təşviq etməsinə baxmayaraq, Ermənistan tərəfindən ölkəmizə qarşı ardıcıl şəkildə aparılan qarayaxma kampaniyası sülhə xidmət etmir".

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu fikirləri Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT Nazirlər Şurasının 30-cu iclası çərçivəsində İsveçrə Kralığının xarici işlər naziri Tobias Billström ilə görüşündə səsləndirib.

Görüş zamanı Azərbaycan ilə İsveç arasında ikitərəfli və çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlıq əlaqələri, habelə regio-

nal məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycan-İsveç ikitərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin inkişafına impuls verilməsi baxımından yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin və siyasi məsləhətləşmələrin təşkilinin əhəmiyyəti və rolu qeyd olunub.

Ceyhun Bayramov həmkarını Azərbaycan tərəfindən 24 saat ərzində həyata keçirilmiş antiterror tədbirlərini şərtləndirən amillər barədə məlumatlandırılıb. Nazir bildirib ki,

antiterror tədbirləri öhdəliklərə zidd olaraq ölkəmizin ərazilərində fəaliyyət göstərən erməni silahlı qüvvələrinin yaratdığı təhdidlərdən sonra həyata keçirilib. Ceyhun Bayramov görüşdə həmçinin mövcud regional vəziyyət və Azərbaycanın bölgədə sülh və sabitliyin təmin edilməsi istiqamətində planları barədə danışıb.

Görüş zamanı həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər müzakirə olunub.

Azərbaycanın xarici işlər naziri macarıstanlı həmkarını görüşüb

Noyabrın 30-da Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 30-cu iclasında iştirakı çərçivəsində Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Macarıstan arasında əməkdaşlığın müxtəlif aspektləri, habelə cari regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Macarıstan arasında ikitərəfli, o cümlədən çoxtərəfli münasibətlərin inkişafı və regional vəziyyətinin mövqeyini müzakirə edib.

Macarıstanın xüsusilə beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə daimi dəstəyi minnətdarlıqla xatırlanıb.

İki ölkə arasında müxtəlif, o cümlədən iqtisadi, ticarət, enerji təhlükəsizliyi, investisiyalar, bağlantılar və sair sahələrdə əməkdaşlığın inkişafı, həyata keçirilən birgə layihələrin uğurlu icrasının əhəmiyyəti qeyd olunub.

Qarşı tərəf postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, habelə Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma və sülh gündəliyinin irəliləməsi istiqamətində göstərilən səyər barədə ətraflı məlumatlandırılıb.

Görüş zamanı həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının 28-ci Tərəflər Konfransı işə başlayıb

Konfransda Azərbaycan nümayəndə heyəti də iştirak edir

Noyabrın 30-da Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində (BƏƏ) BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının 28-ci Tərəflər Konfransının (COP28) açılışı baş tutub və bununla da konfrans rəsmi olaraq işə başlayıb.

Ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Umayra Tağıyeva AZƏRTAC-a bildirib ki, konfransın açılışında COP28-in prezidenti, BƏƏ-nin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabir, BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının icraçı katibi Simon Stiell, İqlim Dəyişikliyi üzrə Hökumətlərarası Panelin sədri Jim Skea və digərləri çıxış ediblər.

Dekabrın 12-dək davam edəcək konfransın əsas mövzuları təmiz enerjiyə keçid, iqlim risklərinə dayanıqlıq və uyğunlaşma məsələləri üzrə digər mövzuların müzakirəsi və qərarların qəbul edilməsi nəzərdə tutulur.

Konfransda Azərbaycan nümayəndə heyəti də iştirak edir.

Portuqaliya şirkətləri Azərbaycanda bərpaulunan enerji layihələrində iştiraka dəvət edilib

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Şimali Makedoniyaya işgüzar səfəri çərçivəsində noyabrın 30-da Portuqaliya Respublikasının xarici işlər naziri Joao Qomis Kravinyo ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə tərəflər ikitərəfli və çoxtərəfli platformalarda yeni əməkdaşlıq perspektivləri, regional vəziyyət, habelə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesi ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüş zamanı tərəflər Azərbaycan-Portuqaliya münasibətlərinə böyük önəm verdiklərini vurğulayıblar. Bu xüsusda siyasi dialoqun, o cümlədən qarşılıqlı səfərlərin vacibliyi qeyd olunub.

Azərbaycan-Portuqaliya iqtisadi əməkdaşlığının yeni sahəsi kimi enerji keçidi və bərpaulunan enerji sahələri, nəqliyyat-kommunikasiya, turizm və s. istiqamətlər üzrə fikir mübadiləsi aparılıb. Nazir Ceyhun Bayramov Portuqaliya şirkətlərini Azərbaycanda bərpaulunan enerji layihələrində iştirak etməyə dəvət edib.

Ceyhun Bayramov görüşdə həmkarını postmünaqişə dövründə hərbi-siyasi təxribatları, o cümlədən Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində qeyri-qanuni erməni silahlı qüvvələrinin törətdiyi təhdidlər, Azərbaycanın həyata keçirdiyi antiterror tədbirlərini şərtləndirən səbəblər, tədbirlərdən sonra bölgədəki cari vəziyyət barədə ətraflı məlumatlandırılıb.

Bölgədə sülh və təhlükəsizliyin bərqərar edilməsinə mane olan təxribatçı addımların, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı çağırışları dəstəkləyən bəyanatlardan çəkinməyin vacibliyi vurğulanıb.

Bu gün Azərbaycanın tam suverenliyini bərpa etməsindən sonra sülh sazişinin imzalanması üçün real şansların olduğunu bildirən nazir Ceyhun Bayramov Ermənistanın bu tarixi imkanları müsbət dəyərləndirəcəyinə ümidvarlığını ifadə edib.

Görüşdə daha sonra qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəfli, regional və beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Parlamentarilər arasında təmasların artırılmasının önəmi diqqətə çatdırılıb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Berlində Almaniyaya Bundeşteqin Almaniyaya-Cənubi Qafqaz parlament qrupunun rəhbəri Johann David Vadepul ilə görüşüb. Görüşdə ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında əməkdaşlığa dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Söhbət zamanı Azərbaycan və Almaniyaya arasında münasibətlərin inkişafında qanunverici orqanların birgə işinin gücləndirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb, parlamentarilər, o cümlədən dostluq qrupları arasında təmasların artırılmasının önəmi diqqətə çatdırılıb. Spiker Sahibə Qafarovanın

Milli Məclisin Sədri kimi Almaniyaya ilk səfərinin ikitərəfli münasibətlərin genişləndirilməsinə töhfə verəcəyinə inanıfıadə olunub.

Görüşdə Milli Məclisin Sədri regionda mövcud olan vəziyyət, Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş əraziləri-

mizdə həyata keçirdiyi bərpa və quruculuq işləri, ölkəmizin Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılması və sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı təşəbbüsləri haqqında da məlumat verib.

"Azərbaycan"

Azərbaycan beynəlxalq birliyin fəal üzvüdür

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığında Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin Almaniyaya Federativ Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkədə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində Milli Məclis Sədri ilə bağlı qəbul təşkil olunub.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbəsinin məlumatına görə, tədbirdə Almaniyaya Bundeşteqin üzvləri, xarici ölkələrin səfirləri, Almaniyaya XİN-in və digər dövlət qurumlarının yüksək vəzifəli təmsilçiləri, o cümlədən elm, mədəniyyət xadimləri, müxtəlif şirkətlərin nümayəndələri, iş adamları və Azərbaycan diasporunun təmsilçiləri iştirak ediblər.

Azərbaycanın bu ölkədəki fəaliyyəti və səlahiyyətli səfəri Nəsimi Ağayev çıxış edərək, parlament nümayəndə heyətinin və qonaqların salamlayaraq, iki ölkə arasında münasibətlərin bariz nümunəsi adlandırılıb. O, keçən il Azərbaycan ilə Almaniyaya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyinin qeyd edildiyini, ötən dövr ərzində müxtəlif sahələrdə fəal və səmərəli əməkdaşlığın mövcud olduğunu diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə ölkələrimiz arasında davamlı siyasi dialoqun mövcud olduğunu, yalnız bu il ərzində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyaya iki səfərinin baş tutduğunu, bu səfərlər çərçivəsində Prezident Frank-Valter Ştaynmayer və kansler Olaf Şoltslar görüşlərinin əməkdaşlıq əlaqələrinin müzakirəsi baxımından faydalı olduğunu diqqətə çatdırılıb. İki ölkə arasında uzun illər ərzində müxtəlif sahələrdə mövcud olan qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa toxunan Sahibə Qafarova bildirdi ki, Almaniyaya Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşlarından biridir. Alman şirkətləri ölkəmizdə uğurla fəaliyyət göstərər, müxtəlif layihələrin icrasında iştirak edirlər. Vurğulanıb ki, müxtəlif sahələrdə qarşılıqlı fəaliyyətin şaxələndirilməsi və genişləndirilməsi üçün daha geniş imkanlar mövcuddur.

Çıxışda təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın xalqlarımız arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsində və qarşılıqlı anlaşmanın təşviqində mühüm rol qeyd olunub. XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda məskunlaşmış alman mühacirlərinin tarixi-mədəni irsinin dövlət səviyyəsində qorunduğunu deyən parlamentin spikeri bildirdi ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq, 2017-ci ildə Azərbaycanda alman məskənlərinin salınmasının 200 illik yubileyi həm

Azərbaycanda, həm də Almaniyada çoxsaylı tədbirlərin keçirilməsi ilə qeyd olunub.

Berlindəki Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin, həmçinin Bakıdakı Alman-Azərbaycan Mədəniyyət Birliyinin fəaliyyətinin xalqlarımızı daha da yaxınlaşdırdığını deyən Sahibə Qafarova Almaniyaya-Azərbaycan Forumunun üzvlərinə ölkələrimiz arasında münasibətlərin genişləndirilməsi işində yorulmaz səylərinə görə təşəkkürünü bildirdi.

Qanunverici orqanlarımızın qarşılıqlı fəaliyyətinin ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərin inkişafına verdiyi töhfələrdən danışılıb, bu əlaqələrin dərinləşməsinə qarşılıqlı səfərlərin, görüşlərin və təmasların müstəsna rolu vurğulanıb.

Çıxışında xalqımızın çoxesrlik dövlətçilik tarixi barədə məlumat verən spiker Sahibə Qafarova qeyd edib ki, bugünkü Azərbaycan xalqımızın qədim dövlətçilik ənənələrinin uğurlu varisidir. Azərbaycan xalqı bu ənənələrə osaslanaraq 1918-ci ildə Müsəlman Şərqiində ilk parlamentli demokratik respublika qurub. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti mövcud olduğu dövrdə mühüm tədbirlər həyata keçirərək vətəndaşlara irqi, etnik, dini ayr-seçkilik olmadan bərabər hüquqlar verib, Müsəlman Şərqiində ilk dəfə və bəzi Avropa ölkələrindən xeyli əvvəl qanunlara səsvermə hüququ qanıb.

Təəssüflə qeyd olunub ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 23 ay yaşaya bilib və ancaq 1991-ci ildə Azərbaycanın öz müstəqilliyini bərpa etməsi ölkə tarixində yeni dövrün başlanğıcının əsasını qoyub.

Spiker Sahibə Qafarova bu il 100 illik yubileyini qeyd etdiyi Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müstəqilliyimizin daxili və xarici təhlükələrdən qorunmasında, müasir dövlətçiliyimizin inkişafında müstəsna rolunu xüsusi vurğulayıb.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın bu gün ən müxtəlif sahələrdə qazandıqı nailiyyətlər barədə də tədbir iştirakçılarında məlumat verib. Çıxışda ölkəmizin son 20 ildə mühüm iqtisadi tərəqqiyə nail olduğu qeyd olunub, ÜDM-in dörd dəfə, bütöçə gəlirlərinin 30 dəfə, xarici ticarət dövriyyəsinin 10 dəfədən çox artması diqqətə çatdırılıb. Bildirilib ki, ölkəmizdə yoxsulluğun səviyyəsi 50 faizdən 5,5 faizə düşüb. Ötən 20 il ərzində Azərbaycana 310 milyard ABŞ dolları həcmində sərmayə qoyulub ki, bunun da 200

milyard yaxın hissəsi iqtisadiyyatın qeyri-neft sektoruna yatırılıb.

Azərbaycanın beynəlxalq birliyin fəal və məsuliyyətli üzvü olduğu deyən Milli Məclisin Sədri, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə hörməti, dialoq, həmrəyliyi və qarşılıqlı etimada əsaslanan əməkdaşlığın təşviqini Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi strateji baxışın əsas elementlərindən adlandırdı. O qeyd edib ki, bunlara Azərbaycanın 2012-2013-cü illər üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü kimi fəaliyyətində, Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində bir sıra təşəbbüslərin irəli sürülməsində, Avropanın enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfə verən enerji, həmçinin Şərqlə Qərbi birləşdirən iri nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsi kimi bir sıra hallarda aydın müşahidə etmək olar.

Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğalın toxunan parlamentin spikeri deyib ki, Azərbaycan işğala moruz qalması baxmayaraq, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Ermənistanla beynəlxalq hüququn 5 prinsipi əsasında sülh sazişi imzalamığı təklif etməklə regionumuzda uzunmüddətli davamlı sülhün bər-

qərar olunması istiqamətində böyük səylər göstərib.

Iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb ki, Ermənistanın siyasi və hərbi təxribatları, onun son 3 ildə üzərinə gətirdiyi öhdəliklərə əməl etməməsi, ərazilərimizdə yarıdılmış qanunsuz separatçı rejimə davamlı dəstəyi Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində antiterror tədbirlərinin keçirilməsini çətinləşdirib. Bu tədbirlər beynəlxalq hüquq normalarına tam uyğun şəkildə həyata keçirilib, mülti səxslər arasında itki qeydə alınmayıb. Nəticədə separatçı rejim özünü buraxdığı elan edib və Azərbaycan öz suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa edib.

Spiker Sahibə Qafarova deyib ki, Vətən müharibəsi başa çatdıqdan dərhal sonra Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işlərinə başlayıb. Sifirdən yeni şəhərlər, kəndlər salınır, keçmiş məcburi köçkünlər artıq öz evlərinə qayıtmağa başlayıblar. "Böyük Qayıdış Proqramı"na uyğun olaraq 2026-cı ilin sonuna kimi 140 mindən çox insan Qarabağa və Şərqi Zəngəzura qayıdaçaq.

Milli Məclisin Sədri təəssüflə xatırladı ki, işğal illərində Ermənistanın bu ərazilərdə yerləşdirdiyi 1 milyondan çox mina yeməkdən qurtulması üçün köçkünlərin öz yurdlarına qayıtmasını ləngidir. 2020-ci ildə müharibə başa çatdıqdan sonra 340-dan çox Azərbaycanlı mina partlayışlarının qurbanı olub. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan dünyanın ən çox minalanmış ölkələrindən olmasına baxmayaraq, miniatomizləmə fəaliyyətlərində ən az beynəlxalq dəstək alır. Sahibə Qafarova Almaniyaya hökumətinin Azərbaycanın humanitar miniatomizləmə səylərini dəstəkləmək qərarını yüksək qiymətləndirib.

Çıxışının yekununda Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova qeyd edib ki, bu gün artıq Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanmasına heç bir maneə yoxdur. Müharibənin gətirdiyi bütün ağrı-acılara baxmayaraq, Azərbaycan dəfələrlə sülhə hazır olduğunu ifadə edib. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin də dedi ki, bu, ədalətli sülh olmalıdır - hər iki ölkənin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tanınmasına əsaslanan sülh. Belə sülh sabitliyə, inkişafa və əməkdaşlığa nail olmağın yeganə yoludur.

"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Berlində "Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycanın mədəni irsi" adlı sərgi ilə tanış olub

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığında parlament nümayəndə heyəti Almaniyaya Federativ Respublikasında rəsmi səfərdədir.

Parlamentin Mətbuat və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbəsinin məlumatına görə, səfər çərçivəsində Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova paytaxt Berlində yerləşən "Gallery Berlin"də təşkil olunan "Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycanın mədəni irsi" adlı fotosərgi ilə tanış olub.

Azərbaycan parlamentinin spikeri müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri haqqında danışılıb, onun Azərbaycan mədəniyyətinə diqqət və qayğısı barədə fikirlərini bildirdi. O, Prezident İlham Əliyevin bütün digər sahələrdə olduğu kimi, mədəniyyət sahəsində də əsas Ulu Öndər tərəfindən qoyulmuş işləri uğurla davam etdirdiyini qeyd edib, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə bu sahədə reallaşdırılan irimiqyaslı layihələri

diqqətə çatdırılıb. Tədbirdə həmçinin "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Milli Məclis tərəfindən təşkil olunan tədbirlər barədə də məlumat verilib. Sonra Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin üzvləri - Almaniyaya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Nurlan Həsənov,

deputatlar Elnur Allahverdiyev, Soltan Məmmədov, Elşən Musayev, parlament Aparatının rəhbəri Fərid Hacıyev və digər rəsmi şəxslər sərgi ilə tanış olublar. Serginin zi-yarətçilərdə böyük marağa səbəb olduğu vurğulanıb.

"Azərbaycan"

Azərbaycan-Almaniya Forumunun üzvləri ilə görüş

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Almaniyaya Federativ Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkədə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində olub.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbəsinin məlumatına görə, Azərbaycan parlamentinin spikeri burada Azərbaycan-Almaniyaya Forumunun üzvləri ilə görüşüb. Görüşdə ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafı ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı, ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlar, Azərbaycandakı investisiya mühiti, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə bərpa və quruculuq işləri barədə geniş məlumat verib. Spiker həmçinin hazırda regionda mövcud olan vəziyyət, Azərbaycanın münasibətlərin normalaşdırılmasına və sülh müqaviləsinin imzalanmasına dair təşəbbüsləri və digər məsələləri diqqətə çatdırıb.

"Azərbaycan"

Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri istiqamətində ölkəmizdə uğurlu addımlar atılır

Milli Məclisin Sədr müavini Adil Əliyev Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin həyata keçirilməsində Parlamentlərarası Əməkdaşlıq üzrə İkinci Qlobal Forumda iştirak etmək üçün Özbəkistanda Daşkənd şəhərində səfərdədir.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbəsinin məlumatına görə, forumun dünən təşkil edilmiş iclasında çıxış edən vitse-spi-

ker Adil Əliyev Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin həyata keçirilməsi istiqamətində ölkəmizin atdığı uğurlu addımları qeyd edərək Azərbaycanın beynəlxalq təşəbbüslərinin səbəbkarı kimi tanındığını forum iştirakçılarına diqqətinə çatdırıb.

Azərbaycan Dayanıqlı İnkişafa nail olmaq məqsədilə aparılan səmərəli işləri, 2021-ci ildə Prezident İlham Əliyevin imzaladığı müvafiq sərəncamla geniş vüsət aldığı deyən vitse-

spiker ölkəmizdə bu sahədə görülmüş işlərdən bəhs edib, qarşıya qoyulan növbəti hədəfləri diqqətə çatdırıb. Vitse-spiker çıxışında sabitliyin vacibliyini diqqətə çəkib. O, Prezident İlham Əliyevin BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyasında çıxışında demokratik və multikultural cəmiyyətin yaradılmasının vacibliyi məsələsinə vurğuladığını forum iştirakçılarına diqqətinə çatdıraraq bu təşəbbüsün beynəlxalq aləmdə Dayanıqlı İnkişafa nail

olunmasına xüsusi töhfə verdiyini qeyd edib. Sonra çıxışda Dayanıqlı İnkişaf məqsədlərinə nail olunmasında hüquqi bazanın yaradılmasında qanunverici hakimiyyətinin rolu vurğulanıb, bu sahədə qarşılıqlı təcrübənin öyrənilməsinin və tətbiqinin vacibliyi qeyd olunub, bu əməkdaşlığın parlamentlərarası münasibətləri daha da dərinləşdirəcəyi diqqətə çatdırılıb.

Forum öz işini davam etdirir.

"Azərbaycan"

"İLHAM ƏLİYEV bizə cənnəti qaytardı"

Yolumuz Şərqi Zəngəzura, Böyük Qayıdışın rəmzi, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan quruculuq və abadlıq işlərinin simvolu hesab ediləcək Qədr möhtəşəm görünən Laçındır...

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun gücü, Azərbaycan Prezidentinin uğurlu siyasəti və dömr iradəsi sayəsində düşmən əsarətindən xilas edilən Laçının azadlığa qovuşduğu gün illərlə yurd həsrəti çəkib, doğma yurdlarına qayıdan insanların sevincini bölməyin, xoşbəxtliyini görməyin bir ayrı gözəlliyi var...

1992-ci ilin mayında ermənilər qırıcı toyarələrlə aramsız bombardman etdikləri Laçını işğal etmək üçün ilk növbədə Zabuxa əl qoydular. Ağır döyüş texnikalarını, tanklarını, toplarını, ölümsüzlük döşəli "qrad" qurğularını Laçının giriş qapısı - Qarabağın açarı olan Zabuxa cəmləyib Laçını atəşə tutdular. Laçının işğal olunması bütövlükdə Qarabağın taleyini həll etdi...

Bu gün isə ölümsüzlük güllə yağışı altında doğma yurdlarından canlarını götürüb çıxan laçınlıların hər gün doğma torpaqlarına qayıdışı xəbərini alır...

Ulularımız birinə xeyir-dua verəndə "birin min olsun" deyiblər. Aqillərimiz "Torpağı qorumasın, əkib-becərməyə döyməz, becərməyəcəksənsə, qorumağa döyməz" söyləyiblər...

Müstəqilliyimizin ilk dövründə düşmən və onun havadarlarından nə torpağımızı qoruya bildik, nə də əkib-becərməyə imkan verdilər...

Qarabağın giriş qapısı, təbii istehkamlarla zəngin, coğrafi cəhətdən olduca strateji əhəmiyyət kəsb edən Laçın Azərbaycanın müstəqilliyini istəməyən xarici dövlətlərin siyasi maraqlarının, hakimiyyət uğrunda mübarizə aparən demokratiya dəlləllərinin ambisiyalarının qurbanı oldu...

O dəhşətli günlərdə ölmədən xilas ola bilən zabuxlulara Allah da bərkətini əsirgəmədi. Zabuxluların "biri min oldu". Uşaqların Zabuxu tərk edən indi böyük bir ailə ilə dönür Zabuxa... Ailəsi, övladı olanlar daha da üriyüb artırlar. Nəvə-nəticə sahibi olublar...

Bu gün sevinclə, fərəhlə el evinə qayıdır...

Bu həsrətli ömrü nə az, nə çox - düz 31 il 3 ay 10 gün çəkdi...

Dünyəni Allahla çatmayıb imdad edən zabuxlular ağızları "şükür" dolu kəlləmlərlə qayıdırlar yurdlarına... "Allahım, ölmədik bu günü də görükcük", "Bundan sonra ölsəm, dərdsiz ölürəm", "Şükürlər olsun, bu günü də görükcük" deyir zabuxlular...

Dillərindən "Yaşa, var ol, Prezidentim!", "Göydə Allah, yerdə Prezidentimiz biza bu xoşbəxtliyi yaşadır", "Allah şahidlərimizə rəhmət, qazilərimize ömür, əsgərlərimizə cansağlığı versin" duaları əskik olmur zabuxluların.

Ermənistanın Gorus rayonunun Dığ kəndi ilə Zabuxu sərhəd zolağı, Laçın şəhəri ilə 10 kilometrlik bir məsafə ayırır. Düşmən işğaldan sonra kənddə azərbaycanlılara məxsus nə varda, hamısını dağıdıb məhv etmiş, daha sonra dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayan erməniləri qanunsuz olaraq strateji əhəmiyyətli Zabux kəndində məskunlaşdırmışdılar. Üç tərəfli Bəyanatın şərtlərinə uyğun olaraq, Zabuxda qanunsuz məskunlaşan ermənilər 2022-ci ilin avqustunda kəndi tərk ediblər.

Günün ikinci yarısında Laçına çatıb Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

Qədim elin yeni sakinləri - zabuxlular doğma yurda qayıdışın sevincini yaşayırlar

Atamı da, Zabuxu da tez-tez, yuxumda görürdüm. Bəzən xatırladığım Zabux üçün oturub hönkürtü ilə ağladığım anlar da olub. İndi də bunun gerçək olduğunu inana bilmirəm. Amma bu bir həqiqətdir ki, indi bizim öz cənnətimiz var. Bunu bizə Müzəffər Ali Baş Komandanımız armağan edib. İndi bizi xoşbəxt görən atamın ruhu azadlığı uğrunda qanımlı tökdüyü torpaqlarımızı azad görüb sevinir.

dentinin Laçın rayonu nümayəndəliyində qeydiyyatda düşdük və gəlişiminin məqsədi barədə məlumat verdikdən sonra Zabux kəndinə getmək niyyətində olduğumuzu bildirdik. Bəri başdan qeyd edək ki, cəmi 9 ayda Laçın şəhərində və Zabux kəndində aparılan quruculuq işlərini, kənddə yaradılan abadlıq görməyən onları təsəvvür edə bilməz. Gördən də bu uca qar dağ kəndində möcüzə baş verdiyini zənn edər.

Gözəlliklər diyarı, həsrətini bitdiyi, xoşbəxtliyin ünvanı, yurda qayıdışın möhtəşəmlik simvolu Zabuxdayıq...

Uca dağların yaşıl yamaclarında məskən salan Zabuxu möcüzələr adasına da bənzətmək olar, xoşbəxtlik diyarına da... Hotta insan eli ilə yaranan cənnətdə də...

Biz Zabuxa çatanda artıq günəş dağların arxasına çəkilib öz yerini bədirləmiş aya təslim edirdi. Axaşlar bir ayrı mənzərəsi olur Zabuxun. Sıra ilə düzülən evlərin işıqları dağların yaxasına səpələnmiş ulduza bənzəyir... Küçələrdə gülüş səsi eşidilir, evlərdən musiqi səsi gəlir...

Ruhun cismə qovuşduğu, nəyin möcüzə, nəyin gerçək olduğu bilinməyən bir məkanda, Zabuxdayıq...

31 il 3 ay 10 gündən sonra Zabuxda...

Evlərdən birinə yaxınlaşb səslənirik:

- Ay ev yiyəsi, ay ev yiyəsi... Küçə qapısında dayanıb çağırırdığımız ev sahibi bizi çox gözləyir.

- Allahverdi Əşraf oğlu Əliyev. Allahverdi kişi söhbətə körpü salır: - O qədr sevincli, fərəhli günümüzdə qapımı açmışınız ki... Bu axşam mənim öz qonağımsınız. Sənəm doludur. Amma keçmiş xatırlayıb heç o günlərə bir də qayıtmaq istəmirəm. Çox dəhşətli idi. Güllə yağışının altından bizi sağ çıxaran Allah bizə bu möcüzəni də göstərdi, daha arzulayası heç nəyim qalmayıb. Buradan çıxanda hara gedəcəyimizi, hansı cadırın altına girəcəyimizi, kimin qapısını döyəcəyimizi bilmirdik. Birə onu arzulayırdıq ki, kimsə qapısını üzümüzdə açsın, başımızın üstündə bir örtüyü olan yer göstərsin. Höyata olan inanımız, yaşamağa olan gümanımız tam itmişdi... Ağlımıza gəlməyən başımıza gəlmişdi. Kimimiz, kimsəmiz yox idi, sahibsiz idik...

"Vur deyənimiz də var, vuranımız da..."

Allahverdi kişi deyir ki, bir arzum vardı - bu torpaqları bir də görə bilək. Şükürlər olsun, ordumuzun gücü, Prezidentimizin hünəri ilə sahibi olduğumuz yurdumuza qayıtdıq. İndi bilirik ki, arxamızda duran qüdrətli dövlətimiz, qayğımızı

Biz günümüzü görüb, dövrümüzü sürmüşük. Gözəllə oturub söhbət edəndə bilirsiniz, nəyi müzakirə edirdik? Harada dəfn olunacağımızı... Amma gör Allah biza nəyi qismət etdi, ölməmişdən əvvəl cənnətdə yaşamağı...

bilmədik. Hər rahatlığı olan evimizin olmasını xeyal belə etmirdik. Dövlətimizin qayğısı, Prezidentimizin bizə olan diqqəti nəticəsində bu möcüzəyə sahib olmuşuq. Həm də qürurluyuq. Ordumuzun gücünə inanırıq. Evimizdə yatanda düşüncəm ki, bizdən öndə bizi qoruyan qüdrətli Azərbaycan Ordusunun əsgərləri durub, təhlükəsizliyimizi qoruyur.

Allahverdi kişi qarşı tərəfdə dağın başında yanan işığı göstərib dedi ki, görünən dağın başında yanan işıq sərhədlərimizin durduğu postdur: "Diğ kəndi ilə bizi sərhəd zolağı ayırır. Bir zamanlar başımızda od ələyən, nəfəsimizi çəkməyə belə imkan verməyən ermənilər indi qorxusundan nəfəslərini çəkə bilmirlər. Bunun qüruru bizə bəs edir. Bu ordu quran, bizi bu torpaqlara qaytaran, bizə bu qüruru yaşadan dövlətimizin başçısına "Yaşa, var ol, Prezidentim!" deyirik".

Qeribə nənənin qeribə taleyi...

Qonşuluqda yaşayan 82 yaşlı Zabux sakini Qeribə nənənin oğlu Vüqar Həsənovla da görüşüb söhbət etmək imkanımız oldu. Xatırladaq ki, Qeribə nənə avqustun 26-da dövlətimizin başçısı ilə Zabuxda görüşü zamanı atalarını itirmiş nəvələrinə onunla qonşuluqda ev verilməsini xahiş etmişdi.

Vüqar dedi ki, əvvəlcə bir məsələyə qəzetiniz vasitəsilə aydınlıq gətirmək istəyirdim: "1992-ci ilin o dəhşətli günlərində qardaşım, anam və mən Zabuxu ən sonda tərk edənlərdən idik. Özümüzdə Abşeron rayonunda

fatımı yaradacağam. Nə qədər ömrüm var Zabuxda yaşayıb, Zabuxda işləyəcəm".

Zabuxun başqa bir sakini - Məmmədov Ziyadxan Ədalət oğlunun da qonağı oluruq. Öyrənirik ki, Ziyadxan Zabuxu tərk edəndə 3 yaş olub. Deyir ki, atası Laçın rayonu Polis şöbəsinin əməkdaşı olub. Birinci Qarabağ savaşında, oktyabrın 11-də Qocazda şəhid olub: "Nə atamı, nə də kəndimizi xatırlaya bilmirdim. Amma atamı da, Zabuxu da tez-tez yuxumda görürdüm. Bəzən xatırladığım Zabux üçün oturub hönkürtü ilə ağladığım anlar da olub. İndi də bunun gerçək olduğunu inana bilmirəm. Amma bu bir həqiqətdir ki, indi bizim öz cənnətimiz var. Bunu bizə Müzəffər Ali Baş Komandanımız armağan edib. İndi bizi xoşbəxt görən atamın ruhu azadlığı uğrunda qanımlı tökdüyü torpaqlarımızı azad görüb sevinir. İki övladım var. Atamın adını verdiyim oğlum Ədalət 5, Siraç isə 3 yaşındadır. Ədalət atamın adını daşıyan Zabux kənd məktəbində oxuyacaq. Bizim kimi ona "qaçqın", "köçkün" deyən olmayacaq. Görmədiyimi, xatırladığımı kəndi üçün ağlamayacaq. Hər şey mənə möcüzə kimi görünür. İndi kəndimizi birgünlük tərk edəndə də naxıram, özümü qorib hiss edərəm. İndi mənim yaşamağa öz evim var. Mən ev sahibi olmuşam".

Söhbətə Ziyadxanın ömür-gün yoldaşı Təranə Musayeva qoşulur:

- Ağcabədiyə doğulmuşam. Məktəbdə müəllimlərimiz dərdsə deyəndə ki, bir gün torpaqlarımızı qayıdacaq, düzü inanmadım gəlmirdi. Açıq deyirəm ki, böyüdükcə bu sözü eşidəndə əsəbləşirdim. İnana bilmirdim ki, biz bu günü görəcəyik. Şükürlər olsun ki, dövlətimizin başçısı bizə bu xoşbəxtliyi yaşadı. İndi Laçında dağ - öz doğma yurdumuzda, evimizdəyik. Dil ədəbiyyat müəllimiyəm. Hələlik Laçın şəhər 2 nömrəli orta məktəbdə işləyirəm. Dekabrın 1-də yeni tikilən Zabux kənd orta məktəbi istifadəyə veriləcək, mən də fəaliyyətimini öz doğma kəndimdə davam etdirəcəyəm. Xoşbəxtəm ki, Zabuxda ədəbi qəhrəmanlarımızdan çox əbədiləşən qəhrəmanlarımız haqqında danışmaq sözüm var. Biz qəhrəman xalqın, qalib xalqın müəllimliyik. Bizə yenedən həyat verən, bizə bu xoşbəxtliyi yaşadan rəhbərimiz var.

Axaşından xeyli keçməsinə baxmayaraq, bir qrup zabuxlu Zabuxun ağsaqqal, 81 yaşlı sakini Elbrus Əsədovun söhbətində samovar qoyub çay dəstəgə qurmuşduq. Elbrus kişi bizi də çay süfrəsinə dəvət etdi. Ömür-gün yoldaşı Gözəl xanımı göstərirdi:

- Biz günümüzü görüb, dövrümüzü sürmüşük. Gözəllə oturub söhbət edəndə bilirsiniz nəyi müzakirə edirdik? Harada dəfn olunacağımızı... Fikirlişirdik ki, bizdən sonra yalnız haradasa, yad bir yerdə məzarımız qalacaq. Amma gör Allah biza nəyi qismət etdi, ölməmişdən əvvəl cənnətdə yaşamağı... Xırdalanda "Azərnerji"nin qarajında yaşayırdıq. Prezidentimiz bizi oradan çıxarıb saraya götürüb, əsl xan sarayına. Vallah, biz bunu xuyalımızdan belə keçirə bilməzdik. Oğlumda da ev verilib. Daha heç bir dərdim, qayğım yoxdur. Bir ağsaqqal kimi haqqım var, təkə öz ədimdən yox, bütün zabuxlular adından Prezidentimizə buna görə "Çox sağ olun, var olun" deyim...

(Ardı var)

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Baki-Zabux-Baki

Demokratiyanın iki üzü - ədalətin ikili standartı

Prinsipial mövqe, qətiyyətli siyasət

Azərbaycan bütün böhtançı və riyakar davranışları adekvat şəkildə cavablandırır

44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində torpaqların işğaldan azad edən, ərazisindəki erməni separatizminə son qoyan Azərbaycanın bütün parametrlər üzrə müasir tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşaması reallıqdır. Bu gün Azərbaycan dünyada öz müstəqil və qətiyyətli siyasəti olan, Cənubi Qafqazda lider mövqelərə malik, söz sahibi olan dövlət kimi tanınır.

Dünya nizaminin pozulduğu şəraitdə Azərbaycanın milli haqqını təmin etdi

Azərbaycanı həm də Avropanın enerji təhlükəsizliyinin əsas təminatçılarından biri, qlobal miqyasda sülh və təhlükəsizliyə, humanitar problemlərin həllinə mühüm töhfələr verən ölkə kimi tanıyırlar. Bütün bu həqiqətlər və reallıqlar isə zəncirvari şəkildə birləşərək tarixin ən güclü Azərbaycanını dünyaya boyan edir.

İndi tariximizin qürurverici dönməndən dönüb tarixə nəzər salanda Azərbaycanın müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra hansı dolanbaclardan keçdiyini, hansı maneələri dəf etdiyini daha aydın görürük. Ən böyük həqiqət odur ki, əgər Heydər Əliyev 1993-cü ilin kritik günlərində hakimiyyət sükranının arxasına keçməseydi, bugünkü güclü Azərbaycan barəsində də qürurla bəhs edə bilməzdik.

Vətən müharibəsində qazılan qələbənin və ərazilərimizdə erməni separatizminə son qoyulmasının da təməlinə Azərbaycanın öz tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevrilməsi dayanır. Heydər Əliyev yolu ilə Azərbaycanı zirvəyə ucaldan Prezident İlham Əliyev lider qətiyyəti ilə xalqımızın ən ağır probleminə son qoydu, dünya nizaminin pozulduğu, beynəlxalq hüquq prinsiplərinin işləmədiyini, dövlətlərin və xalqların milli haqlarının tapdalandığı bir dövrdə torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasını təmin etdi.

Azərbaycan Fransanın müstəmləkə siyasətini ifşa edir

Vətən müharibəsindən və ərazilərimizdə erməni separatizminə son qoyulmasından sonra Qərb siyasət dairələrinin ölkəmizə qarşı artan siyasi-diplomatik hücumları

nın, qərəz və böhtan kampaniyasının qarşısını alan da ilk növbədə Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli və müstəqil siyasəti, güclü Azərbaycan dövlətidir. Hələ müharibə günlərində maskası cırlan və əsl siması aydın görünən Fransa Azərbaycan haqqı isinə kölgə salmaq üçün dərindən-qabıqdan çıxsa da, müxtəlif səviyyəli platformalardan ölkəmizə qarşı kampaniyalar apararsa da, hansısa sənədlərin qəbuluna çalışsa da hər dəfəsində məğlubiyətə uğradı. Bu ölkənin parlamentinin palatalarında qəbul edilmiş sənədlərin Azərbaycan üçün heç bir əhəmiyyət kəsb etmədiyini, beynəlxalq hüquq qüvvə daşmadığını Fransanın özində də çox yaxşı anıyırlar. Bununla, sadəcə, özlərini güclü vəziyyətə saldılar.

Fransanın BMT səviyyəsində Azərbaycanı qəbul etməyə çalışdığı qərarayma kampaniyası da iflasa uğradı. Parisin həm 44 günlük müharibə dövründə, həm də 2022-ci ilin sonlarında ölkəmizə qarşı BMT-də sənəd qəbul edərək cəhdləri baş tutmadı.

"Böyük bacı"nın bu riyakar cəhdlərini qarşısını alan isə Prezident İlham Əliyevin müdrik siyasəti və diplomatiyası oldu. Hansı ki, bu diplomatiya indi Fransanın ösrlərboyu yürütdüyü müstəmləkəçilik siyasətinin acı nəticələrini bütün dünyada sürətlə ifşa edir.

Vaşinqton Bakı ilə hesablaşmalı oldu

Fransadan geri qalmayan ABŞ də Azərbaycanın torpaqlarını işğaldan azad etməsini və erməni separatizminə son qoymasını həzm edə bilmir. Ötən ay ABŞ Nümayəndələr Palatasının Xarici İşlər Komitəsinin Avropa üzrə alt komitəsində keçirilən dörd günlük görüşdə ölkəmizə qarşı əleyhinə səslənən çıxışlar, ABŞ Senatının "2023-cü il erməniləri müdafiə aktı"nın qəbul etməsi, "907-ci düzəliş" in tətbiqinin

dayandırılmasının ləğvi, Azərbaycanın yüksək səviyyəli rəsmilərinin ABŞ-yə səfərlərinə əsaslız qadağa qoyulması kimi amillər təsdiq edir ki, ABŞ Azərbaycanın öz milli haqqını təmin etməsinə qarşı qərəzli və riyakar münasibət ortaya qoyur.

ABŞ-də ölkəmiz əleyhinə səslənən çıxışlar, dövlət rəsmilərinin Azərbaycanı qarşı ifadə etdikləri qərəzli fikirlər iki ölkə arasında münasibətlərə ciddi zərbə vurur. Eyni zamanda göstərir ki, ABŞ də Fransa kimi vasitəçi missiyasını daşıya bilməz. ABŞ-nin qərəzli davranışı, Azərbaycanı qarşı irəli sürülən əsaslız ittihamlar regionda sülh və sabitlik yaradılması sayılmasına ciddi maneçilik törədir.

Əlbəttə, Azərbaycan öz yolu, müstəqil və qətiyyətli siyasəti olan dövlətdir. Reallıq həm də onu göstərir ki, Azərbaycanı öz yolundan döndərmək və siyasətinə təsir göstərmək qeyri-mümkündür. Bu baxımdan noyabrın 27-də ABŞ Dövlət katibi Entoni Blinkenin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə zəngi də Vaşinqtonun qərəzli davranışlarından sonra Azərbaycanın mühüm siyasi-diplomatik uğurudur. Xəbər verildiyi kimi, telefon danışıqında Dövlət katibi Blinken münasibətlərin normallaşdırılması məqsədilə dekabrda köməkçisi Ceyms O'Braynı Azərbaycan səfirinə icazə verilməsini xahiş edib. Prezident İlham Əliyev həmin təkliflə bir şortlə razılaşmış ki, Azərbaycanın yüksək səviyyəli rəsmilərinin ABŞ-yə səfərlərinə qoyulan əsaslız qadağa aradan qaldırılsın. E.Blinken İlham Əliyevin şərtini qəbul edib.

Beləliklə, Azərbaycan qarşı diplomatik sanksiya tətbiq edən ABŞ cəmi bir neçə gün sonra bu qərarından geri çəkildi. Qlobal münasibətlərdə özünün xüsusi yeri və ağır çəkisi olan Vaşinqtonun nəticədə Bakı ilə hesablaşmağa məcbur oldu. Bütün bunlar təsdiq edir ki, respublikamız öz yolu ilə gedir və bundan sonra da gedəcək. Azərbaycanın milli maraqlarına qarşı yönəlməmiş bütün böhtançı və riyakar addımlar isə dövlətimiz tərəfindən qətiyyətlə və adekvat şəkildə cavablandırılacaq.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Qərb ölkələrinin grant tələsi üzərində qurduğu xəyallar reallaşmayacaq

Yaxın tariximizə diqqətlə nəzər yetirəndə görürük ki, gündəmdən düşməyən grant səhəbi heç də cəmiyyətimiz üçün yenilik deyil. ABŞ, eləcə də Qərb ölkələri hələ 1990-cı illərdən, müstəqilliyimizin ilk vaxtlarından Azərbaycanı belə mexanizmlər tətbiq etməyə başlamışlar. Qərb institutları məqsədlə şəkildə özlərinə sərf edən mərkəzləri maliyyələşdiriblər. Hüquqi məsuliyyətdən yayınmaq üçün isə verdikləri vəsaitləri "grant" adı ilə pərdələyiblər.

Normal düşüncə ilə yanaşanda grant pis deyil, təbii ki, təmin niyyətlə verilsə, düzgün istiqamətə xərclənsə. Təəssüflər olsun ki, ABŞ-nin və Qərbin ayırdığı grantlar bu və ya digər ölkədə narazılıqların süni surətdə artırılmasına yönəlir. Halbuki hüquq lüğətində qeyd edilir ki, grant humanitar, sosial və ekoloji inkişaf proqramlarını maliyyələşdirmək üçün avozsız verilən maddi vəsaitdir. Bu maliyyə dəstəyi daha çox elmi tədqiqatlar, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, hüquqi yardım, informasiya işi, idman kimi sahələrdə modern texnologiyaların tətbiq olunmasını təşviq etmək üçün nəzərdə tutulub. Bir sözlə, grant cəmiyyətin rifahına yönələn proqramları stimullaşdırmaq məqsədi daşıyır.

Amma ABŞ, eləcə də Qərb dairələri özlərinin hədəflərində olan ölkələri nəzərdə saxlamaq üçün bütün üsul və formalardan faydalanırlar. Ən çox rast gəlinən formalardan biri də müxtəlif ölkələrdə özlərinin marağına xidmət edən təşkilatların dəstəklənməsidir. Bunun üçün ABŞ və Qərb ölkələri məqsədlə şəkildə çoxsaylı donor institutları, yarımlar yaradırlar, müxtəlif proqramlar təsis edirlər. USAID, NED, Marşall Fondu, IREX və digərləri möhbə cür proqramların icraçılarının üçün meydana çıxıb. Onlar zəhərli "demokratik inkişafa dəstək vermək" adı altında fəaliyyət göstərirlər, guya bu məqsədlə də grantlar verirlər. Əsl reallıq isə budur ki, yerli icmaları mad-

di vəsaitlə şirnikləndirərək məqsədlərinə nail olmağa çalışırlar. Yəni həmin təşkilatlardan müvafiqəti bir vəsait kimi, necə deyirlər, mənzil başına çatana qədər istifadə edirlər.

Belə neqativ, milli mənaəviyyətimizə tamamilə zərərli çirkin emalları aradan qaldırmaq üçün Azərbaycan dövləti 2014-cü ildən etibarən "Grant haqqında" qanunu sərələşdirərək milli maraqlarla uzaqlaşmayan xarici grantların ölkəyə gətirilməsini məhdudlaşdırmaq üçün daha müasir, daha çevik mexanizmlər tətbiq etdi. Ancaq ABŞ və Qərb ölkələri yenə də çirkin niyyətlərindən əl çəkmək istəmir. Müxtəlif yollarla, müxtəlif vasitələrlə duru sulan bulandırlar.

Heç kim də olmasa, Azərbaycan cəmiyyəti ABŞ-ni də, Qərbi də yaxşı tanıyır. 1991-1994-cü illərdə Ermənistan işğalçı siyasəti yürüdükdən ölkəmizin ərazisinin 20 faizini itdi keçirmişdi. 1 milyon insan doğma ocaqlarından qaçqın düşmüşdü. Həmin çətin günlərdə nə ABŞ, nə də Qərb ölkələri hətta Ermənistanı yüngül də olsa qnamamış özlərinə rəva görmədilər, susmağa üstünlük veridilər. Azərbaycan işğala məruz qalan tərəf ola-ola, 1992-ci ildə ABŞ ölkəmizə qarşı 907-ci düzəliş qəbul etdi. Bu qətnamə 10 il qüvvədə qaldı. Hətta 2002-ci ildən sonra düzəliş hər il dondurulsa da, bərdəliklə ləğv edilmədi. ABŞ beynəlxalq qanunlara zidd olaraq 1998-ci ildən Qarabağdakı erməni separatçılara hər il ayrıca "humanitar yardım" adı altında vəsait ödəməyə başladı.

Azərbaycan xalqı 44 günlük Vətən müharibəsində ərazilərini azad edərək bir sıra Qərb ölkələrinin bundan necə məyus olduğunu faydalanıblar. 2014-cü ildən etibarən qeydiyyatsız grantların Azərbaycanı Gürcüstan üzərindən ötürülməsi həyata keçirilib. Onlar öz grantlarını Gürcüstanda qeydiyyatdan keçiriblər. Grant üçün, daha doğrusu, çirkin niyyət üçün nəzərdə tutulmuş vəsaiti Gürcüstanda qəbul ediblər. Sonra həmin vəsaiti nəqləndirərək Azərbaycanı gətirərək siyasi sifarişlər üçün xərcləyiblər.

Görəsən, ABŞ və Qərb ölkələri, onların donor institutları Azərbaycanı nə istəyirlər? Sözsüz ki, ABŞ və onun Qərbdəki şəkəsinin niyyəti Azərbaycanın xalqının iradəsinə təsir göstərmək, qələbəməz kölgə salmaqdır. Onların məqsədi Azərbaycanı Ordusunun 44 gün ərzində əzib dağıtdığı, məhv etdiyi Ermənistanı ordusunun yenidən dirçəltməkdir. Danışıqlar prosesində qalıb Azərbaycanı deyil, məğlub və işğalçı Ermənistanın şərtlərinə üstünlük verməkdir. Bütün bunlar ABŞ-nin və Qərb ölkələrinin reallıqdan çox-çox uzaq olan xəyallardır. Xəyallar isə heç də həmişə reallaşmır.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

ABŞ-nin etiraf zəngi

"ABŞ-nin Dövlət katibi Entoni Blinkenin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə telefon zəngini ölkələrarası münasibətlərimizi gərginləşdirən qərəzin etirafı kimi başa düşmək olar. Görünür, ABŞ erməni lobbisinin təsiri altında qeyri-obyektiv mövqeyə nüməyş etdirərək Azərbaycana təzyiç göstərmək istəyinin fəskəyə uğradığını başa düşdü. Müstəqil dövlət olaraq öz siyasətinə heç kimin diktəsi ilə müəyyənləşdirmədiyini görə Azərbaycanın ABŞ-nin həm Konqres, həm də Dövlət Departamenti səviyyəsində sərgilədiyi anti-Azərbaycan mövqeyini adekvat cavablandırması bu ölkəyə dərs oldu. Azərbaycan ABŞ-dən heç bir əslılığ olma-dığı üçün haqq sözünü deməkdə və ədalətli mövqeyini açıq şəkildə ifadə etməkdə sərbəstdir".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Azər Badamov deyib. Deputat bildirib ki, Prezident İlham Əliyev telefon danışıq zamanı ABŞ-nin Azərbaycanı qarşı ifadə etdikləri qərəzli fikirlərini, həm də iqtisadi gündəmini müəyyənləşdirən möhbə Azərbaycanıdır. Belə olan halda, ABŞ Azərbaycanı özündən uzaqlaşdırmaq Cənubi Qafqaz regionundan da uzaqlaşdıracağı anlamır. Azərbaycan isə münasib-

"Birincisi, ABŞ Azərbaycanla münasibətlərdə özünü yaratdığı gərginliyi azaltmağa çalışır. Çünki Cənubi Qafqazda siyasəti Azərbaycanı heç vaxt davam etdirə bilməyəcəyini yaxşı başa düşür. Nəzərə almaq lazımdır ki, regionun həm siyasi, həm də iqtisadi gündəmini müəyyənləşdirən möhbə Azərbaycanıdır. Belə olan halda, ABŞ Azərbaycanı özündən uzaqlaşdırmaq Cənubi Qafqaz regionundan da uzaqlaşdıracağı anlamır. Azərbaycan isə münasib-

bətləri xoş məramla davam etdirmək istəyən bütün ölkələrlə əlaqələrin inkişaf etdirilməsində maraqlıdır. Blinkenin telefon zəngi də onların Azərbaycanla münasibətləri itirmək istəmədiklərini göstərdi. Əgər belədirsə, ABŞ Azərbaycanın müstəqil, ədalətli və beynəlxalq hüquq sərəkməmiş siyasəti ilə razılaşmağa məcburdur".

Deputatın fikrincə, Entoni Blinkenin zəng etməkdə ikinci əsas məqsədi isə Azərbaycanı əsas məqsədi isə Azərbaycanın münasibətlərində yaranmış gərginlik aradan qalxar, həm də Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh danışıqlarının bərpası üçün tərəflər razılığa gələ bilsin. Onsuz da hər kəsə məlumdur ki, Azərbaycan qarşılıqlı hörmət əsasında sülh danışıqları aparmağa hər zaman hazırdır.

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Ağ Evin astar üzü

Noyabrın 15-dən sonra Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin gərginləşdiyi hamıya yaxşı məlumdur. Belə ki, bu ölkənin dövlət katibinin köməkçisi Ceyms O'Brayn Nümayəndələr Palatası Xarici İşlər Komitəsinin Avropa üzrə alt komitəsinin dörd günlük görüşündə anti-Azərbaycan mövqeyi sərgiləmiş, ölkəmizin ünvanına qərəzli fikirlər səsləndirmişdir. Köməkçi bizi ermənilərə qarşı etnik təmizləmə aparmaqda, sülhdə maraqlı olmamaqda ittiham etmiş, ədalətsiz "907-ci düzəliş" in yenidən "dirilməsi" və sanksiyalarla hədələmişdir.

Təbii ki, Azərbaycan okeanın o üzündə səsləndirilən qərəzli mövqeyə qarşı kəskin reaksiya vermişdi. Xarici İşlər Nazirliyi səviyyəsində ABŞ-nin tutduğu qərəzli mövqeyə görə onun daha vasitəçi ola bilməyəcəyini boyan olunmuşdur. Beləliklə, Fransa kimi ABŞ-də qərəzli mövqeyinə görə danışıqlardan kənar qalmışdır. Ölkəmiz onların platformasında keçiril-məsi nəzərdə tutulan bütün danışıqlardan imtina etdi.

ABŞ-nin Azərbaycanı Ermənistan kimi yedək ölkə etmədiyi anlamıma çox vaxt lazım olmadı. Gördülər ki, Azərbaycan heç bir təzyiçə, şantajla boyun yemir, əksinə, haqlı mövqeyini axırı kimi müdafiə etməyi bacarır. Okeanın o tayında başa düşüldür ki, ölkəmizlə münasibətləri korrumpasiya Cənubi Qafqazda uğur qazana bilməyəcəklər. Noyabrın 27-də ABŞ Dövlət katibi Entoni Blinkenin Prezident İlham Əliyevə zəng vürməsi də onu göstərir ki, Əliyə Amerika da regionda öz sahibinin kim olduğunu anlamışdır.

Telefon danışıq zamanı dövlətimizin başçısı ABŞ tərəfinə haqlı narazılığını bildirərək Ceyms O'Braynı "ikitarəfli münasibətlərimizdə "əvvəlki kimi" ola bilməz" bəyanatının qəbul edilməz olduğunu bildirmişdir. Prezidentin haqlı narazılığın cavab olaraq dövlət katibi Entoni Blinken bildirmişdir ki, münasibətləri normallaşdırmaq üçün Ceyms O'Braynı ölkəmizə səfərə göndərmişdir.

Bundan sonra ABŞ ölkəmizə qarşı olan qərəzli münasibətə son qoyacaqmı? Onun indiyədək apardığı xarici siyasətə baxdıqda bu suala birmənalı cavab vermək çətindir. Türkiyənin hakimi Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AKP) sözcüsü Ömər Çelikin bu günlər verdiyi bəyanat ölkəmizlə bağlı qaranlıq, daha doğrusu, geniş ictimaiyyətin bilmədiyi bir məqama aydınlıq gətirdi. Sən demə, 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın öz ordusu ilə torpaqlarını düşməndən azad edəcəyini görə ABŞ Türkiyədən tələb edibmiş ki, Azərbaycana dəstək verməyi dayandırsın, əvəzində sizə lazım olan F-16 təyyarələrini sataraq. Bu yolla ABŞ Azərbaycanı hərbi və siyasi məkanda təkliyə, torpaqlarımızın azad edilməsi üçün apardığımız mübarizəni dayandırmış istəmişdi. Belə yerdə deyirlər: "Qaradan artıq boya olmaz". Budur, Amerikanın ikitərəfli siyasəti. Halbuki işğal dövründə ABŞ Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini daim bəyan edirdi.

Əslində ABŞ-nin nə istədiyini anlamaq çətin deyil. Bu ölkə dünya hökmranlığını təmin etmək üçün daim Yer kürəsinin müxtəlif yerlərində müharibə ocaqları yarada-ran təsir altında saxlayır və münasibətlərinin hallı olummasına üçün öləndən gələni edir. Fələstin-İsrail probleminin həll olunmaması da Amerikanın apardığı siyasətdən qaynaqlanır. ABŞ vaxtilə Yaxın Şərqi güclü örək ölkəsi olan İraqı və onun "söz"ə baxmayan rəhbəri Səddam Hüseyni yıxmaq üçün 1,5 milyon günahsız insanın ölümünə səbəb oldu. Deyirdilər ki, bu ölkənin beynəlxalq səviyyədə qadağan olunmuş kimyəvi silah var. Lakin tapmadılar. Dedilər ki, səhv etmişik. Demək ki, kimyəvi silah səhəbi boş bəyanat idi, əsas məsələ İraqın zəngin neft və qaz yataqlarına əl qoymaq idi. Ələ götürək Şimali Afrikanın inkişaf etmiş, əhəlisinin sosial rifahının yüksək olduğu Liviyanı. Bu ölkəni iki yərə bölmə əhəlisini səfli vəziyyətinə salanda bəyan etdilər ki, diktator Qəddafini yıxıb ölkəyə demokratiya gətirəcəklər. İndi bu ölkədə nə demokratiya var, nə də əvvəlki sosial rifah.

Demokratiya demək deyil. İndi Suriyanın da halına baxanda oraya hansı "demokratiya"nın gəldiyini görmək çətin deyil. Bu gün Suriyada ABŞ-nin öz əlləri ilə yaratdığı sayızsız-hesabsız terror təşkilatları at oynadı. Nədənə Bəşşər Əsəd insan haqlarını pozmaqda ittiham edən burda dəstəklədikləri terrorçuların insanları heç bir səbəb olmadan qətl etmələrinə səslərini çıxarırlar. Üstəlik, Suriyanın neftlə zəngin olan ərazilərində hərbi qüvvə saxlayıb, bütün beynəlxalq qanunlara zidd olaraq buradan çıxan nefti istismar edirlər. Bu barədə jurnalist ABŞ eks-prezidenti Donald Trampdan soruşanda cavab vermişdi ki, "Mən nefti sevərim". Bax, belə.

Çin ABŞ-yə "iki Çin" siyasətinə görə irad tutduqda onun ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini bəyan etdi. Bununla yanaşı, ABŞ daim Tayvana öldürücü silahlar verir və onu lazımlı gələrsə, hərbi güclə qoruyacağı bildirir. Keşmir məsələsində də bu ölkə ikili standartlardan çıxış edir. Burada gərginliyin qalması Cənub-Şərqi Asiyanın üç nəhəng ölkəsini - Çin, Pakistan və Hindistanı təsir altında saxlamasına imkan yaradır. ABŞ Pakistanla münasibətləri yaxşı olanda bu ölkəni, münasibətlər pozulanda isə Hindistanı müdafiə edir. Hindistanın Keşmirde

yaşayan insanların hüquqlarını öləndən alan qanun qəbul etməsinə isə ABŞ heç bir quru bəyanatla da münasibət bildirməmişdir.

ABŞ və Avropa ölkələri əvvəllər Rusiya-Ukrayna müharibəsindəki rollarını gizlətməyə çalışmışdır. Müharibə şiddətləndikdə isə açıq şəkildə Ukraynanın tərəfini tutdular, onu silahla, maliyyə vəsaiti ilə dəstəklədilər. Bunu da onunla izah edirlər ki, Rusiya təvəzzükardı, bu üzündən Ukraynaya yardım edirlər. Əslində, məqsəd bu bölgədə müharibə törətməkdə Rusiyanın böyük siyasət qaydımının qarşısını almaqdır. Aradan ötən iki ilə yaxın bir dövrdən acı nəticəni budur ki, keçmiş sovetlər birliyində ən çox inkişaf etmiş respublika olan Ukrayna xarabalığa çevrilib. Bu ölkəni yenidən dirçəltmək üçün bir neçə yüz milyard dollar və onilliklər lazımdır. Elə Rusiya da xeyli zəifləyib, əvvəlki kimi qüdrətli dövlət deyil. Necə deyirlər, bir güllə ilə iki doşan vurulub.

ABŞ və Qərbin bizim regionda yaratmaq istədikləri gərginlik də bu ölkələrin geopolitik maraqlarından qaynaqlanır. Bu, Amerikanın uzunvədəli strategiyasının bir həlqəsidir. Belə ki, bu geosiyasi strategiyanın mərkəzində iki böyük hədəf var - Rusiya ilə Çini ram etmək. Onlar birinci mərhələdə Rusiyadan başlamaq barədə qərar veriblər. Çünki Rusiya iqtisadi cəhətdən zəif olsa da, atom başlıqlarının sayına görə dünyada birincidir. Ona görə də regional müharibələrlə və iqtisadi sanksiyalarla bu nəhəng ölkəyə öz şərtlərini qəbul etməkdə istəyirlər. Bunun üçün də Rusiyanın təsir dairəsində olan Cənubi Qafqazda yeni müharibəyə ehtiyac var. Həmin ehtiyacı isə indiki halda başqaları nə ələndə alət olmağa öyrəşmiş Ermənistan ödəyir bilər. Qərbin və ABŞ-nin regionumuzda süni şəkildə yaratmaq istədikləri gərginliyin bir səbəbi budur.

Dövlət katibi Entoni Blinkenin Prezident İlham Əliyevə zəng vürməsi onu göstərir ki, ABŞ onun bu məqsədinin qarşısında siper olan ölkənin Azərbaycan olduğunu anlayıb. Ona görə də ölkəmizlə münasibətləri yenidən normallaşdırmaq istəyir. Amerika bundan sonra Cənubi Qafqazda özünün strateji hədəflərinə çatmaqdan əl çəkəcəkmiz? Bunu zaman göstərəcək.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının vəzifəli şəxslərinin Etik Davranış Kodeksi

Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Kollegiyasının 3 noyabr 2023-cü il tarixli 3-33/3-2-00001/2023 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir

Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının vəzifəli şəxslərinin Etik Davranış Kodeksi (bundan sonra - Kodeks) gömrük orqanı əməkdaşının etik davranış qaydalarını və onlara əməl edilməsi ilə bağlı hüquqi mexanizmləri müəyyən edir.

Fəsil I

Ünvan maddələri

1. Kodeksin əhatə dairəsi

1.1. Bu Kodeks Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsinin (bundan sonra - Gömrük Məcəlləsi) 53.9-cü maddəsinə və "Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2007-ci il 31 may tarixli 352-IIIQ nömrəli Qanununun 21.2.8-ci maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinin Aparatında və strukturuna daxil olan gömrük orqanları və qurumlarında (bundan sonra - gömrük orqanları) xidmət keçən xüsusi rütbəli vəzifəli şəxslərə, habelə gömrük orqanlarında xüsusi rütbə nəzərdə tutulmayan vəzifələrdə çalışan əməkdaşlara (bundan sonra - gömrük orqanı əməkdaşları) şamil edilir.

1.2. Hər bir gömrük orqanı əməkdaşının qanunun alliyini, insan hüquqlarını, demokratik prinsipləri və etik davranış tələblərini rəhbər tutaraq bu Kodeksin müddəalarını öyrənməli və ona əməl etməlidir.

2. Kodeksin məqsədləri

2.1. Bu Kodeksin məqsədləri aşağıdakılardır:
2.1.1. gömrük orqanlarının və gömrük orqanlarında xidmətini nüfuzlandırma, xüsusi rütbəli vəzifəli şəxslərlə və gömrük orqanı əməkdaşları arasında yüksəldilməsi;
2.1.2. gömrük orqanlarının fəaliyyətində səmərəliliyi və şəffaflığını artırılması;
2.1.3. gömrük orqanlarında korrupsiyanın, o cümlədən gömrük orqanı əməkdaşlarının fəaliyyətində maraqların toqquşmasının qarşısının alınması;
2.1.4. gömrük orqanı əməkdaşlarının xidməti vəzifələrini icrası ilə bağlı gözlənilən davranışları barədə hüquqi və fiziki şəxslərin öncədən məlumatlandırılması;
2.1.5. gömrük orqanı əməkdaşlarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, qanunvericiliyinə riayət etməsinə və xidməti vəzifələrini layiqincə yerinə yetirməsinə sövq edilməsi.

3. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti davranışının hüquqi tənzimlənməsi

3.1. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti davranış qanunvericiliklə ona verilmiş hüquqların həyata keçirilməsi və vəzifələrini yerinə yetirməsi ilə əlaqədar fəaliyyətdir. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti davranış bu Kodekslə müəyyən edilmiş etik davranış qaydaları və prinsiplərinə əsaslanmalıdır.
3.2. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti davranış "Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun bu Kodeksə və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq tənzimlənir.

4. Gömrük orqanlarında etik dəyərlər

4.1. Gömrük orqanlarının fəaliyyəti və gömrük orqanı əməkdaşının xidməti fəaliyyəti aşağıdakı dəyərlərə əsaslanmalıdır:
4.1.1. ədalətçilik və ictimai mənafeyin qorunması - dövlətçiliyi yüksək hörmət nümayiş etdirilməsi, dövlətin maraqlarını və nüfuzunu uca tutulması, ictimai mənafeyin gözlənilməsi;
4.1.2. korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dəstək - dövlətin korrupsiyaya qarşı mübarizə siyasətinə dəstək olmaqla səlahiyyətləri çərçivəsində bilavasitə korrupsiya hüquqpozmaları və korrupsiyaya şərait yaranan hüquqpozmaların qarşısının alınması;
4.1.3. nümunəvilik - xidməti və xidmətdənkənar vəzifələrdə hamılıqla qəbul olunan əxlaq, sosial və ailə-məişət dəyərlərinə riayət olunması, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı kimi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vəzifə və öhdəliklərinin layiqincə yerinə icra edilməsi;
4.1.4. məsuliyyətlik - vəzifə funksiyalarına məsuliyyəti yəqinəməyə qabiliyyətində və keyfiyyətlə icra edilməsi, zəruri bilik və bacarıqların mütəmadi olaraq inkişaf etdirilməsi;
4.1.5. birlik və əməkdaşlıq - dövlətin gömrük siyasətini, gömrük orqanlarını əsas məqsəd və vəzifələrini layiqincə yerinə icra etməklə, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı kimi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vəzifə və öhdəliklərinin layiqincə yerinə icra edilməsi;
4.1.6. məsuliyyətlik - vəzifə funksiyalarına məsuliyyəti yəqinəməyə qabiliyyətində və keyfiyyətlə icra edilməsi, zəruri bilik və bacarıqların mütəmadi olaraq inkişaf etdirilməsi;
4.1.7. birlik və əməkdaşlıq - dövlətin gömrük siyasətini, gömrük orqanlarını əsas məqsəd və vəzifələrini layiqincə yerinə icra etməklə, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı kimi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vəzifə və öhdəliklərinin layiqincə yerinə icra edilməsi;
4.1.8. məsuliyyətlik - vəzifə funksiyalarına məsuliyyəti yəqinəməyə qabiliyyətində və keyfiyyətlə icra edilməsi, zəruri bilik və bacarıqların mütəmadi olaraq inkişaf etdirilməsi;

Fəsil 2. Etik davranış qaydaları

5. Vəcdəni davranış

5.1. Fiziki və hüquqi şəxslərin, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarına gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini səmərəli və ədalətli yerinə yetirməyə borulur.

5.2. Gömrük orqanı əməkdaşının bütün hallarda cəmiyyəti üçün vicdanlıq nümunəsi olmalıdır.

6. Dürüstlük

Gömrük orqanı əməkdaşının vəzifələrini qanunvericiliklə tələblərini və bu Kodekslə müəyyən edilmiş etik davranış qaydalarını rəhbər tutaraq icra etməli, homkarları və digər şəxslərə münasibətlərdə səmimi olmalı, həqiqiyyəti söyləməklə riyakarlıqdan qaçmalı, qanun və ədalətli qərar və hərəkətləri ilə düzgün müqəvə nümayiş etdirməlidir.

7. Qorazsuzluq

7.1. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən və ya qərar qəbul edərkən qorazsuz olmalı, iradəni, milliyətini, dinini, dilini, cinsini, sosial mənsubiyyətini, ictimai vəzifəsinə və xidmət sahəsinə, əqdəsinə, ictimai və hər hansı digər birləşməsinə, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vəzifəsinə və belə üstünlüyünə əldə edilməsinə şərait yaratılmasına yol verməməlidir.

7.2. Gömrük orqanı əməkdaşının üzvlərini, qohumlarını, dostlarını, habelə sosial və digər münasibətlərini onun xidməti fəaliyyətinə təsir etməsinə yol verməməlidir.

8. İctimai etimad

8.1. Gömrük orqanı əməkdaşının Azərbaycan Respublikasının gömrük orqanlarının nüfuzunu, öz adını və şöhrətini uca tutmağa borulur.

8.2. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası ilə bir araya gətirməyə və onun adına xələ getirib biləcəklər, habelə işlədiyi orqanın nüfuzuna aşağı sala biləcək hərəkətlərə yol verməməlidir.

8.3. Gömrük orqanı əməkdaşının etik davranışını öz peşakar fəaliyyəti ilə dövlət orqanlarına hüquqi və fiziki şəxslərinin nüfuzunu və möhkəmləndirməlidir.

8.4. Gömrük orqanı əməkdaşının etik davranışını nomalardan onun tərəfindən pozulmasının noticolarını aradan qaldırmağa şəv göstərməyə, o cümlədən ictimai etimadın bərpası üçün tədbirlər görməyə borulur.

9. Mədəni davranış

9.1. Gömrük orqanı əməkdaşının gömrük orqanına müraciət edən şəxslərə və xidməti vəzifələrini yerinə yetirməsi ilə bağlı ünsiyyətdə oluduğu, eləcə də bilavasitə və yuxarı rəhbəri ilə və tabeliyində olan

şəxslərə, o cümlədən homkarları ilə münasibətdə nəzakətli, xeyirxah, diqqətli və səbri olmalıdır.

9.2. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti əlaqədar ünsiyyətdə olduğu hər bir şəxslə hörmətli, işgüzar etikət qaydalarına uyğun şəkildə davranmalıdır.

10. Loyallıq

10.1. Gömrük orqanı əməkdaşının onun xidməti vəzifəsinə aid olmadıqda hallarda, gömrük və digər dövlət orqanlarını və onların rəhbərlərini fəaliyyəti ilə əlaqədar (qanunsuz fəaliyyət istisna olmaqla) tənqidi ictimai müzakirələrin aparılmasında və mülahizələrdən, çıxışlardan və onların fəaliyyətinə ictimai qiymət verilməsindən çəkinməlidir. Bu qayda gömrük orqanı əməkdaşının elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə bağlı çıxışlarına və ya elmi yazılarına şamil olunmur.

10.2. Gömrük orqanı əməkdaşının ona xüsusi səlahiyyət verilmiş hallar istisna olmaqla açıq çıxışlar etməkdən çəkinməlidir.

10.3. Gömrük orqanı əməkdaşının xidmət keçmə ilə bağlı qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş məhdudiyyətlərə əməl etməlidir.

11. Fiziki şəxslərin hüquq və azadlıqlarına, hüquqi şəxslərin qanuni maraqlarına hörmət

11.1. Gömrük orqanı əməkdaşının fəaliyyəti fiziki şəxslərin hüquq, azadlıq və qanuni maraqlarının təmin olunmasına (qorunmasına və müdafiəsinə) xidmət etməlidir.

11.2. Gömrük orqanı əməkdaşının fiziki şəxslərin hüquq və azadlıqlarını, qanuni maraqlarını pozan, onların şərəfini, ləyaqətini və işgüzar nüfuzunu ləkəyə biləcək qərarlara və hərəkətlərə (və ya hərəkətsizliyə) yol verməməlidir.

11.3. Gömrük orqanı əməkdaşının fiziki şəxslərin hüquq və azadlıqlarını, hüquqi şəxslərin qanuni maraqlarının təmin olunması, qorunması və müdafiəsi ilə bağlı vəzifə borclarını layiqincə yerinə yetirməlidir.

12. Peşakarlıq və fərdi məsuliyyətin artırılması

12.1. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində və peşakarlıqla yerinə yetirməyə borulur.

12.2. Gömrük orqanı əməkdaşının özünün bilik və bacarıqlarını daim inkişaf etdirməli, xidməti vəzifələrini icrası zamanı ona həvalə olunan tapşırıqları hətəroffil öyrənməli, təhlil etməli, düzgün planlaşdırmalı, icrasını vaxtında və tələb olunan səviyyədə təmin etməlidir.

12.3. Gömrük orqanı əməkdaşının özünə qarşı tələbkar olmalı, özünə düşən vəzifələrini vaxtında və vicdanlı yerinə yetirməli, süründürməçilik hallarına yol verməməlidir.

12.4. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, qanunları, digər qanunvericilik aktları ilə və Azərbaycan Respublikasının tərəfdaş ölkələrlə beynəlxalq müqavilələrdə müəyyən edilmiş insan hüquq və azadlıqlarına dair prinsip və normalara yaxından bələd olmalıdır.

12.5. Gömrük orqanı əməkdaşının gömrük işi sahəsində biliklərini və peşakarlıq səviyyəsini artırmaq üçün daim çalışmalı, milli qanunvericilikdə və beynəlxalq hüquqda olan yenilikləri izləməli və özünə düşən vəzifələrini məsuliyyətini hər zaman dərk etməlidir.

13. Korrupsiyanın qarşısının alınması

13.1. Gömrük orqanı əməkdaşının qanunsuz olaraq birbaşa və ya dolaylı yolla maddi və sair nemətləri, imtiyazları və ya güzəştləri əldə etməyə öhdəliklərə (hərəkətsizliklər) əməli və ya qararlı olaraq əməl etməməlidir.

13.2. Gömrük orqanı əməkdaşına qanunsuz maddi və sair nemətlər, imtiyazlar və ya güzəştlər təklif olunduğu hallarda, əməkdaş bu təkliflərdən imtina etməlidir.

13.3. Maddi və sair nemətlər, imtiyazlar və ya güzəştlər gömrük orqanı əməkdaşına ondan asılı olunan şəxslərdən verilsə o, bu barədə bilavasitə rəhbərinə məlumat verməli, maddi və sair nemətləri gömrük orqanına akt üzvü təhvil verməlidir.

13.4. Tərəflərdən birinin gömrük orqanı olduğu oqdlar üzrə gömrük orqanı əməkdaşının digər tərəf olma biləcəkdir.

14. Hədiyyə alma ilə əlaqədar məhdudiyyətlər

14.1. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini qorazsız icrasına təsir edə bilən və ya bir tərəfə təsərrüfatı yaranan və ya onun vəzifələrini icrası müqabilində mükafat qismində verilən, yuxarı bu cür mükafat təsərrüfatı yaranan hədiyyələri qəbul edən digər şəxslər üçün tələb və ya qəbul edə bilməz. Bu qayda xidməti vəzifələrini icrasına təsir etməmək şərtli kiçik hədiyyələrin qəbul edilməsinə və sadə qonaqpərvərlikdə istifadə hallarına şamil olunmur.

14.2. Gömrük orqanı əməkdaşının hədiyyənin qəbul edilməsi və ya sadə qonaqpərvərlikdə istifadə ilə bağlı qərarə gələ biləcəyi hallarda bu məsələ barədə bilavasitə rəhbərinin rəyini öyrənməlidir.

14.3. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti müqəvəsinə istifadə edərək, gömrük şərhədinin keçməli xarici ölkələrə gedən şəxslərdən özünü və digər şəxslər üçün hər hansı bir əşyanın gətirilməsinə tələb və ya sifariş edə bilməz.

14.4. Gömrük orqanı əməkdaşının regional, beynəlxalq və digər xarici tədbirlərdə iştirak edərkən öz ölkələrini və ya beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri tərəfindən mövcud protokol və etikət qaydalarına görə ona verilən hədiyyələri qəbul etdiyi hallarda bu barədə dərhal onunla birlikdə səfərdə olan nümayəndə heyətinin rəhbərinə, tələb olunduğu halda isə cəmiyyətdən gətirdiyi qaydaları rəhbərinə məlumat verməlidir.

14.5. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini onun xüsusi maraqları arasında ziddiyyət yaranacaq və ya yaranacağı hallarda o, həmin maraqların xarakterini barədə bilavasitə rəhbərinə məlumat verməyə borulur.

14.6. Maraqların toqquşması barədə məlumat verilməsi struktur bölmənin rəhbəri maraqların toqquşmasının qarşısının alınması istiqamətində öz səlahiyyətlərini daxilində aşağıdakı tədbirlərin birini və ya bir neçəsini görməsinə təmin etməlidir:

15.1.1. maraqların toqquşması vəziyyətinin yaranmasına səbəb olan və ya səbəb ola biləcək vəzifə funksiyalarının digər əməkdaşlara həvalə edilməsi;

15.1.2. maraqların toqquşması vəziyyətinin yaranmasına səbəb olan və ya səbəb ola biləcək xidməti vəzifələrinin dəyişdirilməsi;

15.1.3. müraciət etmiş gömrük orqanı əməkdaşının öz razılığı ilə digər analoqi vəzifəyə keçirilməsi.

15.1.4. Gömrük orqanı əməkdaşının başqa vəzifəyə keçirilməsi ilə əlaqədar təkliflərin maraqların toqquşmasına səbəb ola biləcəyi hallarda bu barədə gömrük orqanının rəhbərinə məlumat verməlidir.

15.1.5. Vəzifəli şəxslərin yaxın qohumları bilavasitə onun tabeliyində olan heç bir vəzifə tuta bilməz.

15.1.6. Xidməti vəsaitlərdən və əmlakdan istifadə Gömrük orqanı əməkdaşının dövlət əmlakından, maliyyə vəsaitlərindən, rabito, kompüter və digər kommunikasiya sistemlərindən, neqliyət vasitələrindən və digər maddi-texniki təchizat avadanlıqlarından şəxsi maraqlarına, habelə həmin əməkdaş tərəfindən xidməti vəzifələrini icrası ilə əlaqədar olmayan digər məqsədlər üçün istifadə etməsi qadağandır.

15.1.7. Məlumatlardan istifadə Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası ilə bağlı, habelə fəaliyyəti dövründə ona məlumat olan dövlət sirrinin və əldə edilməsi qanunla məhdudlaşdırılan digər informasiyanın qorunmasına cavabdehdir.

15.1.8. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.9. Gömrük orqanı əməkdaşının Kodeksin 17.2-ci bəndində qeyd olunan məlumatların məxfiliyi pozulduqda dərhal bu barədə bilavasitə və ya yuxarı rəhbərinə məlumat verməli və həmin şifərin istifadəsindən dayandırılmalıdır.

15.1.10. Gömrük orqanı əməkdaşının gömrük orqanları tərəfindən xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.11. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.12. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.13. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.14. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.15. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.16. Xidməti vəsaitlərdən və əmlakdan istifadə Gömrük orqanı əməkdaşının dövlət əmlakından, maliyyə vəsaitlərindən, rabito, kompüter və digər kommunikasiya sistemlərindən, neqliyət vasitələrindən və digər maddi-texniki təchizat avadanlıqlarından şəxsi maraqlarına, habelə həmin əməkdaş tərəfindən xidməti vəzifələrini icrası ilə əlaqədar olmayan digər məqsədlər üçün istifadə etməsi qadağandır.

15.1.17. Məlumatlardan istifadə Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası ilə bağlı, habelə fəaliyyəti dövründə ona məlumat olan dövlət sirrinin və əldə edilməsi qanunla məhdudlaşdırılan digər informasiyanın qorunmasına cavabdehdir.

15.1.18. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.19. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.20. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.21. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.22. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.23. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.24. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.25. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.26. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.27. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.28. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.29. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.30. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

15.1.31. Gömrük orqanı əməkdaşının xidməti vəzifələrini icrası zamanı əldə etdiyi məlumatları digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, istifadəsində olan ümumi məlumatları qorumaq və digər məqsədlər üçün istifadə etməməli, informasiya vasitələrindəki məlumatları qorumaq, xidməti istifadəsindəki şifərləri digər şəxslərə verməməli və digər şəxslərin xidməti istifadəsindəki şifərlərdən istifadə etməməlidir.

Jurnalist araşdırması

Tifaqlar niyə dağılır?

"...18 yaşında valideynlərimin razılığı olmadan üçüncü sevdikim oğlana qoşulub qaçırdım. Amma ilk gündən içki və narkotik aludəçisi olan həyat yoldaşım tərəfindən maruz qaldığım mənəvi, psixoloji, fiziki şiddət məni ailə qurmağa peşman etdi. Körpə qızımın xətrinə, eləcə də valideynlərimin təkisinə, qonum-qonşunun qınağına görə düz beş il ailə adı altında işgəncə həyatı yaşadım. Bu əzabdan yalnız boşanandan sonra qurtula bildim..."

"...Sevdiyim qızla ailə qurmuşdum, bir övladımız dünyaya gəlmişdi. İlk üç il evliliyimiz normal davam etdi, amma bəzi səbəblərdən işimi itirəndən sonra sosial vəziyyətimizin pisləməsinə görə həyat yoldaşımın valideynləri bizə maddi yardımlar etməyə başladılar. Lakin elə bununla da həyatımız darmadağın oldu, qayınanam, qayınatam başladılar ailədə hər işimizə qarışmağa, hər fürsətdə sözləri ilə məni alçaltmağa... Bu, düzilməz idi... Boşanmaqdan başqa çarəm qalmadı..."

Bu, Sevinc və Vüqar adlı iki fərqli boşanmış şəxsin evliliklərini nə üçün sonlandırdıqları ilə bağlı suallarımıza verdikləri müxtəlif cavablardır.

Lev Tolstoy deyir ki, bütün xoşbəxt ailələr bir-birinə bənzo-yir, bədbəxt ailələrin isə hərsi bir cürdür... Çox təəssüf ki, bu gün səbəb hər nə olur-olsun, dağılan tifaqlarımızın, bədbəxt olan insanların sayı durmadan artır. Bu isə bütövlükdə Azərbaycan ailəsinin, ailə institutunun dağılması deməkdir...

Nikahlar azalıb, boşanmalar artıb

Cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində Azərbaycanda 39 134 nikah və 16 226 boşanma hallı qeydə alınıb. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1 000 nəfərinə nikahların sayı azalaraq 6-dan 5,1-ə düşüb, boşanmaların sayı isə 1,6-dan 2,1-ə qədər artıb.

Ta qədimdən ölkəmizdə ailə dəyərləri üstün tutulub, tarixən formalaşaraq hazırkı günümüzdə qədər ötürülüb. O da təsadüfi deyil ki, Azərbaycan ailəsi hər zaman dünyada ən yaxşı ailə modellərindən biri sayılıb.

Təəssüf ki, boşanmalarla bağlı artan statistikə, möhkəm təməlli ailələrimizin getdikcə azaldığından xəbərdar edirik.

Ümumiyyətlə, nikahın pozulmasının qeydə alınması zamanı vətəndaşlar əsasən xasiyyətlərinin uyğun gəlməməsi, uşaqların olmaması, ailədaxili zorakılıq, xəyanət, qışqançlıq, xəstəlik, narkotikə və içkiyə aludəçilik, könər müdaxilələri səbəb kimi göstərir.

Gündən-günə boşananların statistikasının artması da göstərir ki, Azərbaycan ailələrində xeyli sayda həm sosial, həm də mənəvi-psixoloji problemlər mövcuddur. Ailə quran cütliklər isə bu problemlərdən evliliklərinə sonlandırmala yaxa qurtarmağa çalışırlar. Bu da danılmaz gerçəklikdir ki, boşanma sonrasında da onlar xeyli çətinliklərlə üz-üzə qalırlar, xüsusilə də qadınlar...

Cəmiyyətdə adətən boşanmış qadın qucağı ünvanına çevrilir. Tabularımızın qadından tələbi ailədə əri, qayınası və digərləri tərəfindən məruz qaldığı mənəvi basqılara, fiziki şiddətə dözməsi, səsinə çıxarmamasıdır. Qadın bütün bu zorakılıq hallarından qurtulmaq üçün məhkəməyə boşanma üçün müraciət etməsi isə birmənalı qarşılanmır, hətta ona qarşı haqq etmədiyi iftiradlı ittihamlar səsləndirilməyə başlanılır. Bəzən isə qətlə sonlanan cinayətlər baş verir. Reallıqdır ki, boşanmış qadın (xüsusilə də övladı) yenidən ailə qura bilməsi böyük müşküllərdən sonra ancaq mümkün ola bilər. Əksər qadınlar boşandıqları üçün adlarını yaxılacaq ləkədən çəkinərək, ümumiyyətlə, evliliyi bir daha ağullarına götürmürlər.

Düzüldür, Azərbaycanda ailə həyatı dağılmış kişilərin yenidən evlənməsi o qədər də çətin deyil, amma ümumilikdə onların da xeyli problemlərlə qarşılaşdıqları həqiqətdir.

Dağılan tifaqların uçqunu altında qalıb özillərinin ilk növbədə uşaqlar olması isə məsələnin ən ağır-acılı tərəfidir...

Gərəksiz fədakarlıq münasibəti gücləndirməkdənsə, pozur

Boşanmaların psixoloji yönündən təhlilini verən uzman psixoloq və ailə terapevti Səbinə Bayramova deyir ki, ailədə cütliklər arasında münasibətə səbəb olan problemlər əsasən ünsiyyət problemləri, həyat yoldaşlarının ailələri ilə olan münasibətləri, orta qərarlar verə bilməmə, empatiyanın olmaması, mədəni fərqliliklər, evlilikdən gözlənilən müxtəlif olmayan, maddi məsələlər və sairidir: "Xüsusilə evliliyin ilk üç ili ən çətin, həm də ən aktiv və canlı dövrdür. Evliliyin ilk illərinin çətin keçməsinin əsas səbəbi fərqli ailələrdən bir araya gələn iki müxtəlif xarakterli insanın bir çox mövzuda bir-birinə güzəştə getməyinin çətin olması ilə əlaqədardır".

Psixoloq qeyd edir ki, çox zaman boşanmalarda qadınları günahlandırır, onun hər məşəq-qətə dözməyini gözləyirlər. Qadının hər çətinliyi dözməsi fədakarlıqdır. Ümumiyyətlə, əgər cütliklərdən biri münasibətini davam etdirmək üçün istəmədiyi halda fədakarlıq edir və sonra özünü kədərli, bədbəxt, tükənmiş hiss edirsə, bu, onlara faydadan çox zərər gətirmiş olur. Bu növ fədakarlıq münasibəti gücləndirməyə, əksinə, pozur: "Məsələn, partnyorlardan yalnız qadına yönəlsək, onun dözməyi, fədakarlıq etməyi və sonda özünü meyvə, tükənmiş hiss etməsi birinci onu, sonra ailəsini, hər şeydən də önəmli o ailədə uşaq varsa, övladını məni təsirləndirir. Xoşbəxt qadın xoşbəxt ailə deməkdir. Ana xoşbəxt deyilsə, xoşbəxt uşaqlar da böyüdə bilməyəcək. Bu da cəmiyyətimiz üçün sağlam olmayan, travmalı yeni nəslin formalaşması deməkdir".

Evliliyin, sadəcə, uşaq üçün davam etdirilməsi düzgündürmü?

Bəzən cütliklərin bir-birlərinə kəni, eposu imkan vermir ki, tərəflər düşməni kimi yox, normal münasibətlərlə ayrılınsınlar. Əksər hallarda boşanan şəxslər ər və arvad kimi boşandıqlarını unudaraq, "ata-analıqdan da boşandıqlarını" düşünür, uşaqlardan qisas alət kimi istifadə edirlər. Qadınların uşaqları atalarına göstərməsi, kişilərin ailəmə verilməkdən yayınması kimi, əslində, uşaqlara travma olacaq, maddimənəvi zərər yetirəcək davranışlar geniş yayılıb.

Səbinə Bayramova aparılan araşdırmalara əsasən məlumat verir ki, boşanma sonrasında uşaqların təxminən 20 faizində problemlər ortaya çıxmağa başlayır. Bu nisbət boşanmamış ailələrə görə riskin təqribən ikiqat artmış olduğunu göstərir. Ən çox rastlanan problemlər davranış nöqsanları, qaydalarla riayət etməmə, akademik müvəffəqiyyətdə zəifləmə, təşviş, depressiya əlamətləridir.

Boşanma zamanı və sonrası qızlarda 5-6, oğlanlarda isə 8-10 yaş kateqoriyası ən çox təsirlənə bilən yaş qrupudur. Oğlanlarla qızları müqayisə etdikdə, qız uşaqları boşanma sonrasında daha çox təşviş və münasibət problemi yaşayır.

Lakin Səbinə Bayramova onu da vurğulayır ki, uşaqlara görə boşanma qərarı almaq da doğru davranış deyil: "Ösündə, bitməsi gərəkmə, uzandıqca ailəyə, ailədəki hər kəsin psixologiyasına məni təsir edən, uşaqa ciddi travmalar qoyan bir evliliyin, sadəcə, uşaq üçün davam etdirilməsi uşağa faydadan çox zərər verəcəkdir".

Narkotik, alkoqol asılılığı...

Qadın və Uşaq Sığınacağına rəhbəri Mehriban Zeynalova deyir ki, Azərbaycan müxtəlif tip ailə modelləri - avtokrat, demokrat, uşağa yönəlik, hüquq bərabərliyini qoruyan və sair ailələr var. Ümumən sosial problemlər, ailələrə kifayət qədər dəstək proqramlarının olmaması, dəyərlər sistemindəki dəyişikliklər, gender rollarının düzgün bölüşülməməsi, şübhələr, qışqançlıq, məcburi, məqsədyönlü nikahlar və bu kimi digər səbəblər ailənin dağılmasına gətirib çıxarır.

"Narkotiklərin təsiri, alkoqol asılılığının yaranması - bu, təkcə kişilər yox, həm də qadınlarla bağlı problemlərə çevrilməyə başlayıb" deyilən M.Zeynalova deyir ki, bəzi hallarda ailə münasibətində tərəflərin bir-birinə hörmət hissi nümayiş etdirməməsi, bir-birini dinləməməsi, bəzən kişilərin birmənalı şəkildə hər şeyin onların istədiyi kimi olmasını hesab etmələri - bəzən bu hal qadınlar da sığınlaya bilsin - boşanmalara gətirib çıxarır: "Yeni ailələrin dağılmasına bütün bu münasibətləri, sosial-psixoloji gərginlikləri, müharibəni, pandemiyə təsirlərini və xeyli digər argümentlər gətirmək olar. Amma hər bir ailə fərdidir və özünə-məxsus problemləri var".

Ailələrinin dağılmasında kişilər kimi günahlandırılır?

Sığınacaq rəhbərinin sözlərinə görə, əksər vaxtlar könər müdaxilələr ailənin dağılmasına gətirib çıxarır: "Kişilər arasında sorğu keçirmişdim. Həmin vaxt etiraf etdikləri ki, qohumların, digərlərinin müdaxiləsi onların ailə münasibətlərinin yekunlaşmasına, yaxud zorakılığın baş verməsinə səbəb olur. Buna bəzi hallarda kişilərin imkansız olması, qohumlarından asılılığı və digər hallar da öz təsiri göstərir".

M.Zeynalova deyir ki, problem həlli ilə bağlı müxtəlif yollar tapmaq üzərində düşünmək lazımdır və zorakı ailə modeli artıq heç kim tərəfindən dəstəklənmir, bu, hökumət siyasətində də yoxdur: "Boşanma müraciət edən şəxslər üçün kifayət qədər vaxt verilir ki, onlar bu barədə düşünsünlər. Yeni Mediasiya İnstitutu yarandı ki, orada da tərəflərə münasibətlərinin süll yolu ilə tənzimlənməsi təklif olunur. Buna baxmayaraq, ümumən ailə münasibətində eqlər var və bu, imkan vermir ki, tərəflər bəzən münasibətləri süll yolu ilə həll etsinlər. Hər iki tərəf uşaqların tələyinə biganə qalır".

Sığınacaq rəhbəri qeyd edir ki, ailələrin dağılmasının qarşısını alınması üçün insan hüquq və azadlıqlarına söykənən, müəyyən milli xüsusiyyətləri özündə cəmləşdirən ailələrin yol xəritəsini hazırlamaq, eyni zamanda onlara sosial inkişaf, dəstək proqramları yaratmaq lazımdır: "Düşünürəm ki, cənab Prezidentin "Azərbaycan Respublikasında sosial xidmətin inkişafına dair 2023-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncamı da bu məsələdə kömək olacaq".

Xəyanət, maddi səbəblər, sonsuzluq, zərərli vərdislərə aludəçilik...

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin Ailə məsələləri şöbəsinin böyük məsləhətçisi Sərinə Əliyeva bildirir ki, komitə tərəfindən müdaxilə olaraq ailələri narahat edən məsələlərə bağlı araşdırmalar aparılır. 2020-ci ildə əhali arasında aparılan sorğuda vətəndaşlar əsasən sosial səbəblər, dəyərlər sistemindəki dəyişikliklər, gender rollarının düzgün bölüşülməməsi, şübhələr, qışqançlıq, məcburi, məqsədyönlü nikahlar və bu kimi digər səbəblər ailənin dağılmasına gətirib çıxarır. Eyni zamanda bəzi gənclərin düşünmədən, qarşı tərəfi tanımadan ailə qurmaq xətrinə nikaha daxil olmalarının gələcəkdə təməli möhkəm olmayan bu cür ailələrin dağılmasına gətirib çıxardığını bildirirlər. Sözügedən tarixdə 2400-dən çox respondent arasında keçirilmiş sorğuda iştirak edən şəxslərin çoxu boşanmanın səbəbləri sırasında aparılan sorğuda vətəndaşlar əsasən sosial səbəblər, dəyərlər sistemindəki dəyişikliklər, gender rollarının düzgün bölüşülməməsi, şübhələr, qışqançlıq, məcburi, məqsədyönlü nikahlar və bu kimi digər səbəblər ailənin dağılmasına gətirib çıxarır.

"Narkotiklərin təsiri, alkoqol asılılığının yaranması - bu, təkcə kişilər yox, həm də qadınlarla bağlı problemlərə çevrilməyə başlayıb" deyilən M.Zeynalova deyir ki, bəzi hallarda ailə münasibətində tərəflərin bir-birinə hörmət hissi nümayiş etdirməməsi, bir-birini dinləməməsi, bəzən kişilərin birmənalı şəkildə hər şeyin onların istədiyi kimi olmasını hesab etmələri - bəzən bu hal qadınlar da sığınlaya bilsin - boşanmalara gətirib çıxarır: "Yeni ailələrin dağılmasına bütün bu münasibətləri, sosial-psixoloji gərginlikləri, müharibəni, pandemiyə təsirlərini və xeyli digər argümentlər gətirmək olar. Amma hər bir ailə fərdidir və özünə-məxsus problemləri var".

Səbinə Bayramova deyir ki, boşanma zamanı vətəndaşlar əsasən xasiyyətlərinin uyğun gəlməməsi, uşaqların olmaması, ailədaxili zorakılıq, xəyanət, qışqançlıq, xəstəlik, narkotikə və içkiyə aludəçilik, könər müdaxilələri səbəb kimi göstərir.

Sosioloqdan SOS

Azərbaycanda boşanmaların kökündə dayanan sosial-iqtisadi, mənəvi-psixoloji səbəblərin çoxşəkilli olduğu qənaətinə olan sosioloq Asif Bayramov deyir ki, ümumiyyətlə, əgər hər hansı cəmiyyətdə bolli bir sosial institut dağılmağa üz tutubsa, deməli, cəmiyyət bu institutun üzərində bərkəşən olduqca sığınacaq yoxdur. Həmin qadının psixoloq olması isə məsələnin bir başqa tragikomik tərəfidir... Göründüyü kimi, XXI əsrdə və cütliklər sivil şəkildə ailə qurduqları kimi, qarşılaşdıqları problemlərə, ürəkləri istəyən səbəblərə görə də boşanırlar... Səbəbdən asılı olmayaraq boşanma hallarının durmadan artması Azərbaycan ailə institutunu dağıdır.

Analar, atalar, uşaqlar isə parçalanmış ailələrin yarımcıq hisslərinə çevrilirlər... Yasəmə MUSAJEVA, "Azərbaycan"

Başımız nədən ağrıyır?

Gündəlik həyatda üzləşdiyimiz müxtəlif situasiyaların, habelə fəsil dəyişikliyinə yaratdığı gərginlik və yorğunluq bəzi hallarda başağrılarına səbəb olur. Bu, başağrılarından müstəmədi olaraq şikayət edən insanlarda çoxşəkilli yarıdır. Belə ki, onların əksəriyyəti bu ağrıları hansısa xəstəliyin əlaməti kimi yox, məhz yorğunluğun nəticəsi kimi qəbul edirlər. Lakin tibbi araşdırmalara görə, başağrıları təxminən 50 müxtəlif xəstəliyin aparıcı simptomlarından biridir.

Sosial gərginliyin təsiri

Başın və ya boynun müəyyən bir hissəsində yaranan başağrısı səbəbsiz olmur. Mütəxəssislər bildirirlər ki, beyin toxumasında ağrı reseptorları olmadığına görə, başağrıları boynunda yerləşən əzələ, sinir, damar və selikli qişanın qıcıqlanmasından qaynaqlana bilər.

Türkiyəli tibb professoru Osman Müftüoğlu bildirir ki, yaxın gələcəkdə başağrıları bizi daha çox narahat edəcək. Çünki onun səbəbi yalnız nevroloji və daxili problemlər deyil, həmçinin keçirdiyimiz həyat tərzidir. Qəbul etdiyimiz qeyri-sağlam qidalara, istifadə etdiyimiz yeni nəsillər texnologiyası cihazlara, sosial şəbəkələrdən davamlı istifadə başağrıların əsas səbəblərindəndir. Müasir dünyamızda intensivləşən mühərribə və təbii fəlakətlər, sosial-iqtisadi problemlər insanlara psixoloji təsir edərək, özünü başağrıları ilə bürüzə verir.

Osman Müftüoğlunun fikrincə, belə olan halda başağrılarına bəsit problem kimi yanaşmaq düzgün deyil: "Bu, qlobal sosial sağlamlıq problemidir. Keçmişdə özünü əsasən sinüzit, hipertoniya və hipotikemiyə simptomu kimi göstərən başağrıları indi daha ciddi problemlərin əlamətidir. Sadəcə olaraq, o, növnü və simasını dəyişərək "gərginlikdən yaranan baş ağrıları" kimi ön plana çıxıb. Başağrısı şikayəti ilə həkimə müraciət edən xəstələrin yalnız 5 faizində sinüzit, beyin qanaxması, beyin damarlarının tıxanması, şişlər, beyin və üz nahiyəsində infeksiya diaqnozları qoyulur".

"Gərginlikdən yaranan başağrıları" zehni yorğunluğun, sosial gərginliyin, stresin və daxili konfliktlərin artdığı dövrlərdə özünü daha kəskin göstərir. İnsanlar bu ağrıyı "beynin məngənəsi ilə sıxılması", "başın parlayacağı hissi", "baş, boyun və sına nahiyəsində şiddətli təzyiç duyğusu", həmçinin "boyun, çiyin və sına nahiyəsinə yayılan ağrı" kimi təsvir edirlər. İlk mərhələdə nadir hallarda rast gəlinən ağrıları profilaktik tədbirlər görülmədikdə və müdaxilə olaraq tərkarlıqda xroniki hal alır. Lakin başağrısı ilə birlikdə yüksək horarət, qollarında və əllərdə gücsüzlük, yaxud uyuma, boynunda sərtlik və hu-

şun itməsi əlamətləri varsa, vaxt itirmədən həkimə müraciət etmək lazımdır.

Yanlış diaqnozlar

Mütəxəssis bildirir ki, həkimlərin əksəriyyəti belə xəstələrə "gərginlikdən yaranan başağrıları"nın bir növü hesab etdikləri miqren diaqnozu qoyurlar. O, təxmini qoyulan ən geniş yayılmış diaqnoz hesab edilir. Lakin bu xəstələrin demək olar ki, heç birində miqrenin olduğu dələlət edəcək simptomlar olmur.

Miqrendən öncə bəzi insanlar özlərində xəbərdarlıq siqnalını hiss edirlər. Bu siqnalın aura adlanır. Aura özünü görmə sahəsinin bir hissəsini tutan işıq ləkələri, qulaqda zəng səsi, bədənin müəyyən hissələrinin keyiməsi, danışıqda çətinlik əlamətləri ilə göstərir. Miqrenin tipik xüsusiyyətlərinə tez-tez ürəkbulanma və qusma ilə müşayiət olunan 4-72 saat davam edən hallar xarakterikdir. Bu zaman işıq və səs intensivliyi, fiziki fəaliyyət və başın bəsit hərəkəti belə ağrıları artırır.

Adətən başağrılarından qurtulmaq üçün ilk cəmiyyəti ağrıqəscilərdən istifadə etsək də, bu, müvəqqəti çıxış yoludur. Ağrıları aradan qaldırmanın müxtəlif yolları var. Daimi başağrılarından xilas olmaq üçün müəmmilə olaraq dincəlmək, bol maye qəbul etmə, toz havada gəzmək lazımdır. Bununla yanaşı, şəkərli, unlu qidalardan, yetişmiş pendir və kofeinli içkilərdən də uzaq durmaq lazımdır. Mütəxəssislər başağrılarından xilas olmaq üçün həmçinin psixoloji dəstək almağı, yoqa və meditasiya ilə məşğul olmağı da tövsiyə edirlər.

Ülkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Ölkədə qızılçaya yoluxma sayı nəzarət altındadır

Hazırda ölkə ərazisində qızılca xəstəliyinə yoluxma halları müşahidə edilir. Qızılca xəstəliyinə yoluxmaların artması Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən proqnozlaşdırılmışdır. Belə ki, hazırda Avropa regionunda da yoluxma sayının payız-qız aylarında artması müşahidə edilir.

Bunun əsas səbəbi peyvəndlənmə yaş dövrü COVID-19 pandemiyasına təsadüf edən uşaqlardır ki, məhdudlaşma tədbirlərinə bağlı olaraq onlar peyvəndlənmədən könər qalıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə ölkədəki vəziyyətlə bağlı TƏBİB-dən bildirilib. Qurumun məlumatına görə, hazırda yoluxmalar daha çox məktəb və bağça yaşlı uşaqlar arasında üstünlük təşkil edir: "Bu xəstəlik uşaqlıq dövrünün infeksiyon xəstəliklərindən hesab olunur, virus mənsəli xəstəlikdir və özü sağalan xəstəliklər qrupuna daxildir. Yeni bu o deməkdir ki, xəstəliyin xüsusi spesifik müalicəsi yoxdur. Qızılca xəstəliyi adətən stasionar müalicəyə ehtiyacı olmayan, ev şəraitində izolyasiya olunaraq müalicə edilən xəstəlikdir. Bu xəstələr ailə sağlamlıq mərkəzlərinin həkimləri tərəfindən nəzarətə götürürlər. Bir sıra hallarda yoluxmuş şəxslərdə xəstəliyin ağırlaşma halları baş verir. Bunlara pnevmoniya, orta qulağın iltihabı, bağırsağın mənsəli ağrıları, ensefalit, meningit və s. aiddir. Belə olan hallar-

da xəstələr TƏBİB-in tabeli tibb müəssisələrində fəaliyyət göstərən yoluxucu xəstəliklər şöbələrinə yataqlara mülkiyyətə cəlb olunurlar. Müalicə xərcləri icbari tibbi sığortanın xidmətlər zərri çərçivəsində ödənilir". "Bu günə olan məlumata əsasən, bütün regionlar, Sumqayıt və paytaxt ərazisində yoluxma sayı nəzarət altındadır, yoluxucu xəstəliklər şöbələrində kifayət sayda boş cəpəyillər, ağırlaşma hallarının idarə olunması və ehtiyac yaranan hallarda xəstələri tibbi xidmətlə təmin etmək üçün bütün resurslar mövcuddur.

Qızılca xəstəliyinə qarşı spesifik vaksin mövcuddur və milli peyvənd təqviminə daxil edilib. Sözügedən peyvənd uşaqlara 12 aylığında və 6 yaşında qoyulur. 1994-cü ildə daxil olub və hazırda bütün ailə sağlamlıq mərkəzlərində ödənişsiz şəkildə təbii olmaqdadır", - deyir TƏBİB-in məlumatında bildirilir.

Azercell

abunəçilərinin nəzərinə!

Təqdim edilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da yüksəldilməsi, mobil internetə olan ehtiyacın daim artdığı mühitdə müştərilərə təklif olunan tariflərin optimallaşdırılması, abunəçilərə daha əlverişli və rahat istifadə imkanının təmin edilməsi məqsədilə 08 yanvar 2024-cü ildən etibarən aşağıdakı dəyişikliklər tətbiq ediləcəkdir:

1. "Azercell Telekom" MMC-nin fakturasız (SimSim) və fakturalı xətt sisteminin abunəçilərinin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuş "Buraxılmış zəng" xidmətinə ƏDV daxil 0,20 AZN aylıq abunə haqqı tətbiq ediləcəkdir. "Buraxılmış zəng" və "Xəbər ver" xidmətləri vasitəsilə telefon söndürüldükdə və ya əhatə dairəsi xaricində olduqda, gələn bütün buraxılmış zənglərin kim tərəfindən və nə vaxt edildiyi haqqında məlumat almaqla yanaşı, abunəçilər həmçinin qarşı tərəfin şəbəkəyə qayıtdığı barədə avtomatik SMS bildiriş alacaqlar. Xidmətdən imtina etmək üçün STOP yazıb 6080-ə göndərmək və ya telefonda *608*0#YES yığmaq lazımdır. "Buraxılmış zəng" xidməti ləğv edildikdə, müstəqil çalışmadığı üçün "Xəbər ver" xidməti də ləğv ediləcəkdir.

2. Fakturasız (SimSim) xətt sisteminə aid nömrələr üçün nəzərdə tutulan "Azercellim" tarif paketində daha əlverişli istifadə şərtləri təqdim edilməyə başlanılır. Belə ki, "Azercellim" tarif paketi çərçivəsində şəbəkəxarici və şəbəkədaxili zənglər əvəzinə, ölkədaxili zənglər təqdim edilməklə daha rahat və əlverişli istifadə imkanı yaradılır. Bu da abunəçilərə həm bütün istiqamətlərdə daha rahat danışmaq, həm də nömrənin balansını daha rahat nəzarətdə saxlamaq imkanı verəcəkdir. "Azercellim" tarif paketi ölkədaxili zəngin 1 (bir) dəqiqəsi üçün 0,06 AZN tətbiq ediləcəkdir.

3. İnternet Paketlərdən daha rahat istifadə imkanı yaradılması, İnternet Paketin həcmi bitdikdən sonra əlavə paket əldə edilməsi zərurətinin azaldılması məqsədilə "Azercell Telekom" MMC fakturasız (SimSim) və fakturalı xətt sisteminə aid abunəçilərə daha həcmli aylıq və günlük internet paketləri təqdim edilir:

Aylıq İnternet Paketlərin yeni adı və həcmi	Qiyməti (ƏDV daxil, AZN)
500 MB	4
1,5 GB	6
6 GB	12
12 GB	19
30 GB	29
55 GB	39
Günlük İnternet Paketlərin yeni adı, həcmi və qiyməti (ƏDV daxil, AZN)	
250 MB (yenilənən)	0,80
1000 MB (yenilənən)	1,50

Qeyd:

500 MB aylıq internet paketinə yeni qoşulmalar 08 yanvar 2024-cü ildən dayandırılacaq. Həmin tarixədək paketi aktivləşdirən abunəçilər abunəlik ləğv ediləndə müvafiq internet paketindən istifadəyə davam edəcəklər. Göstərilən tarixədək aktiv olan aylıq və günlük internet paketləri üzrə müvafiq istifadə müddəti bitdikdən sonra yeni dəyişikliklər tətbiq ediləcəkdir. Abunəçilər göstərilən dəyişikliklər, tarif və internet paketlərinin şərtləri, sifariş, başqaqi ilə əvəz etmə və imtina qaydası barədə, o cümlədən "Azercell Telekom" MMC tərəfindən təqdim edilən xidmətlər, tariflər və keçirilən kampaniyalar barədə ətraflı məlumatları rəsmi internet sahifəmizdən (www.azercell.com), həmçinin Müştəri Xidmətlərinə (MX ofisləri, həftənin 7 günü 24 saat ərzində fəaliyyət göstərən Telefon Mərkəzi) müraciət etməklə əldə etmək imkanına malikdirlər.

Xankəndi şəhəri, Ağdərə və Xocalı rayonlarında olan dövlət qurumları təhlükəsiz internetlə təmin olunublar

Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti (XRİTDX) tərəfindən Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının ərazilərində, o cümlədən Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında dövlət qurumlarının etibarlı idarə olunması və məlumat mübadiləsinin təşkili məqsədilə TETRA radiorabitə şəbəkəsi istifadəyə verilib.

Bu barədə Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti AZƏRTAC-ın sorğusuna cavab olaraq bildirib.

"Həmçinin sözügedən ərazilərdə fəaliyyət göstərən dövlət qurumları "AzStateNet" şəbəkəsi üzərindən təhlükəsiz data və internet kanalları ilə təmin olunublar", - deyərək məlumatda bildirilib.

Hazırda XRİTDX tərəfindən cari ilin ötən dövrü ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının ərazilərində fəaliyyət göstərən 15 dövlət qurumu "AzStateNet" şəbəkəsi üzərindən data və internet kanalları ilə təmin olunub.

İcma: "Avropa Sülh Fondu" adı altında Ermənistanla silah verilməsi kinayə və istehza doğurur

Avropa İttifaqının "Avropa Sülh Fondu" çərçivəsində Ermənistanla hərbi yardım göstərəcəyi barədə məlumatlar yayılıb.

"Avropa Sülh Fondu" adı altında Ermənistanla silah verilməsi kinayə və istehza doğurur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikir Qərbi Azərbaycan İcmasının sözügedən məlumatlarla bağlı bəyanatında yer alıb.

Qərbi Azərbaycan İcması hesab edir ki, Fransanın ardınca Avropa İttifaqının Ermənistanı silahlandırması olduqca yanlış və təhlükəli addımdır və regionda gərginliyin artmasına, Ermənistanla revanşizmin güclənməsinə xidmət edir.

Avropa İttifaqı Ermənistanın silahlandırılması, Cənubi Qafqaz regionuna geosiyasi rəqabətin gətirilməsi siyasətinə son qoymalıdır.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıya qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13

"Azərmətbuatçıya" ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17

"Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53

"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01

"Səma-M" MMC (012) 594-09-59

"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22

"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00

"City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Paytaxtda hava şəraiti dəyişkən buludlu olacaq, ararib tutulacaq

Azərbaycanda dekabrın 1-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin AZƏRTAC-a verilən məlumatına görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Ararib güclənən şimal-qərb küləyi əsəcək, gündüz mülayim şimal-qərb küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 9-12°, gündüz 13-16° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 763 millimetr civə sütunundan 767 millimetr civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət 60-70 faiz təşkil edəcək.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 4° şaxtadan 1°-dək isti, gündüz 12-17° isti olacaq.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, Daşkəsən, Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə

və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə ararib sürətlənəcək. Havanın temperaturunun gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 5-10° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-5° şaxta, gündüz 4-9° isti, bəzi yerlərdə 14° isti olacağı bildirilir.

Gəncə şəhərində, Qazax, Samux, Goranboy, Törtər, Füzuli rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-5°, gündüz 11-16° isti olacağı ehtimal edilir.

Mingəçevir şəhərində, Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Ağdaş, Göyçay, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayon-

larında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman, şərqi rayonlarında az çiskin olacaq.

Qərb küləyi əsəcək, gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə ararib sürətlənəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-5°, gündüz 10-15° isti, dağlarda gecə 0-5° şaxta, gündüz 8-13° isti olacağı ehtimalı var.

Şirvan şəhərində, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Saatlı, Hacıqabul, Zərdab, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 2-7°, gündüz 12-17° isti olacağı gözlənilir.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara, Biləsuvar, Cəlilabad rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1-6°, gündüz 11-16° isti, dağlarda gecə 0-5°, gündüz 7-12° isti olacaq.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ASCO-nun struktur idarələrinə tələb olunan müxtəlif təyinatlı xortumların satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 08 dekabr 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov, 2.

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1263.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən 05 oktyabr 2023-cü il tarixdə elanı verilmiş Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyası quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərə və şəhid ailələrinə Şirvan şəhərində və Göygöl, Qusar, Oğuz, Balakən, Saatlı, Ağsu, Neftçala, Ağstafa və Salyan rayonlarında 1, 2 və 3 otaqlı mənzillərin satın alınması ilə əlaqədar keçirilən açıq tenderdə qiymət təkliflərinin son verilmə tarixi və vaxtı 01 dekabr 2023-cü il saat 18:00-dan 11 dekabr 2023-cü il saat 18:00-dək uzadılıb. Tender təkliflərinin açılış tarixi və vaxtı 12 dekabr 2023-cü il saat 15:00-a kimi nəzərə alınmışdır.

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru professor Ədalət Muradov və universitetin kollektivi Türk Dünyası İqtisad Fakültəsinin dekani professor Mehmet Yüceyə anası

BÜSSEYNE xanımın

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Şahin, Rasim, Eldəniz və Xalis Həsənov qardaşları Fikrət və Oktay Əzizovlara qardaşları

ELSAD ƏZİZOVLAR

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının rəhbərliyi Azərbaycan Texniki Universitetinin Radioelektron və aerokosmik sistemlər kafedrasının müdiri professor Bayram İbrahimova qardaşı

FİKRƏT QƏNİMƏT OĞLU İBRAHİMOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsul katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsul katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisliq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5270
Sifariş 3114

Qiyməti 40 qəpik